

EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE

Podnikovohospodárska fakulta so sídlom v Košiciach

BAKALÁRSKA PRÁCA

2009

Jana MERTLOVÁ

EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
PODNIKOVOHOSPODÁRSKA FAKULTA SO SÍDLOM V KOŠICIACH
Katedra ekonómie

**ANALÝZA KONKURENČNÝCH VÝHOD SLOVENSKEJ
REPUBLIKY PRI ZÍSKAVANÍ ZAHRANIČNÝCH
INVESTÍCIÍ**

BAKALÁRSKA PRÁCA

Jana MERTLOVÁ

Vedúci bakalárskej práce:

Ing. Martin Čižmárik

Podpis:

Košice 2009

ABSTRAKT

MERTLOVÁ, Jana: *Analýza konkurenčných výhod Slovenskej republiky pri získavaní zahraničných investícií*. – Ekonomická univerzita v Bratislave. Podnikovohospodárska fakulta; Katedra ekonómie. – Vedúci záverečnej práce: Ing. Martin Čižmárik – Košice: PHF EU, 2009, 60 s.

Pozitívny vplyv priamych zahraničných investícií je všeobecne akceptovaným faktom v krajinách strednej a východnej Európy. Cieľom bakalárskej práce bolo analyzovať kladné a záporné podmienky vstupu zahraničných investorov na Slovensko, prínosy a riziká spojené s prílevom priamych zahraničných investícií pre Slovensko a v konečnom dôsledku zistiť konkurenčné postavenie Slovenskej republiky k ostatným štátom. Snahou bolo poukázať na vplyv priamych zahraničných investícií vo vybraných oblastiach výroby, t.j. na zamestnanosť, produktivitu práce, know-how, prepojenie priamych zahraničných investícií na domáci priemysel a na ich regionálne rozloženie. Bakalárska práca je rozčlenená do troch hlavných kapitol. V prvej kapitole sa autorka venuje teoretickému vysvetleniu základných pojmov a vzťahov súvisiacich s danou problematikou. Druhá kapitola je venovaná samotnej analýze priamych zahraničných investícií a informovaniu o pozitívach a negatívach, o použitých metódach a postupoch, z ktorých vychádza. Lacná pracovná sila, daňové prázdny, výhodná poloha a mnoho ďalších sa javia ako atraktívne faktory pre zahraničných investorov. V záverečnej kapitole sa autorka objektívne vyjadruje k danej problematike, ponúka návrhy a riešenia, vyslovuje svoj súhlas či nesúhlas.

KLÚČOVÉ SLOVÁ

Zahraničné investície. Miera nezamestnanosti. Hospodárska politika. Investičné stimuly. Konkurenčná výhoda.

ABSTRACT

MERTLOVÁ, Jana: *The Analysis of Competitive Advantages of Slovak Republic in Direct Foreign Investments Gaining*. – University of Economics in Bratislava. The Faculty of Business Economics with seat in Košice; Department of Economics. – Supervisor: Ing. Martin Čižmárik – Košice: PHF EU, 2009, 60 s.

The positive influence of the direct foreign investments is generally accepted fact in the countries of middle and east Europe. The main purpose of the bachelor's work is to analyze the positive and negative conditions of entering the foreign investors to Slovakia, contributions and risks connected with the increase of the foreign investments for Slovakia and at last find out the competitive position of Slovak Republic towards the other countries. The goal was to point on influence of direct foreign investments in chosen areas of production, i.e. on employment, work productivity, know-how, cross connection of direct foreign investments on the national industry and their regional allocation. Bachelor's work is divided into three main chapters. In the first chapter the author is focused on the theoretical explanation of basic terms and relations related to the problem. The second one is focused on the analysis of direct foreign investments and information about positives and negatives, about used techniques and methodologies. Cheap labour power, tax holiday, convenient location and many others seem to be attractive factors for foreign investors. In the last chapter the author discusses about problem without prejudice, offers proposals and solutions, and expresses her agreement and disagreement.

KEYWORDS

Foreign investments. Unemployment rate. Economic policy. Capital incentives. Competitive advantage.

Čestné vyhlásenie

Vyhlasujem, že som celú záverečnú bakalársku prácu vypracovala samostatne s použitím uvedenej odbornej literatúry.

Košice, 15. máj 2009

.....

vlastnoručný podpis

Pod'akovanie

Rada by som vyjadrila svoje úprimné pod'akovanie vedúcemu bakalárskej práce Ing. Martinovi Čižmárikovi za množstvo času, ktoré mi venoval pri zodpovedaní odborných, ale taktiež praktických otázok spojených s bakalárskou prácou, za jeho odborné vedenie, návrhy, pripomienky a trpezlivosť.

Predhovor

Tému bakalárskej práce „Analýza konkurenčných výhod Slovenskej republiky pri získavaní zahraničných investícií“ som si vybrala pre jej vysokú aktuálnosť v súčasnosti. Médiá na Slovensku už niekoľko rokov vo zvýšenej miere podávajú správy o priamych zahraničných investíciách. Niektoré z nich sú pozitívne, iné negatívne. Mojim cieľom bolo zistiť argumenty pre a proti a vytvoriť si, v rámci možností, vlastný, objektívny názor.

Na Slovensku sa touto problematikou zaoberá autor Ladislav Balko vo svojom diele „Zahraničné investície, šláger súčasnosti“. Snaží sa o výstižné definovanie investícií a pojmov s nimi spojených, načrtáva činnosti nadnárodných spoločností a vysvetľuje základný význam internacionálnych investičných zmlúv. K svetovým autorom, ktorí sa venujú opisu tejto problematiky, patrí Kenneth A. Froot, ktorého dielo „Direct Foreign Investment“ výstižne opisuje históriu, význam a príčiny rastu priamych zahraničných investícií.

Zosumarizovaním stanovených zámerov vyplýva prínos nielen pre riešiteľa témy, ale taktiež pre čitateľa. Riešiteľ získava mnoho poznatkov vhodných pre jeho odborný vstup do praxe, čitateľ si rozširuje vedomosti o danej problematike a súčasne sa nastoľuje odpoveď na otázku „Aké konkurenčné postavenie má Slovenská republika z pohľadu získavania zahraničných investícií?“

Obsah

Úvod	8
1 Teoretická časť	10
1.1 Priame zahraničné investície	12
1.2 Metódy hodnotenia efektívnosti investícií	14
1.2.1 Statické metódy hodnotenia efektívnosti investície	15
1.2.2 Dynamické metódy hodnotenia efektívnosti investície	16
1.2.3 Nákladové metódy hodnotenia investičných projektov	19
2 Analytická časť	20
2.1 Dopady na slovenskú ekonomiku	21
2.1.1 Kladné dopady	22
2.1.2 Negatívne dopady	24
2.2 Podmienky vstupu zahraničných investorov	25
2.2.1 Výhody vstupu	25
2.2.2 Nevýhody vstupu	28
2.3 Charakteristika vybraných zahraničných investorov na Slovensku	29
2.3.1 Prílev zahraničných investícií na Slovensko	29
2.3.2 Kia Motors Slovakia, s.r.o.	32
2.3.3 Peugeot Citroen Trnava, s.r.o.	32
2.3.4 Samsung Electronics Slovakia, s.r.o.	32
2.3.5 US Steel Košice, s.r.o.	33
2.3.6 Volkswagen Slovakia, s.r.o.	33
2.3.7 Počet zamestnancov a miera nezamestnanosti v regiónoch	33
2.4 SWOT analýza Slovenskej republiky	34
3 Návrhová časť	38
Záver	43
Zoznam použitej literatúry	46
Zoznam obrázkov	48
Zoznam tabuliek	49
Zoznam symbolov a skratiek	50
Slovník termínov	51
Zoznam príloh	52
Prílohy	53

Úvod

Priame zahraničné investície zohrávajú veľmi dôležitú rolu pre všetky národné ekonomiky a vyvíjajúce sa spoločnosti na svetovom trhu. Dôležitosť začali nadobúdať až v posledných desaťročiach dvadsiateho storočia. Ide nielen o pohyb finančných prostriedkov, ale aj o transfer manažmentu, znalostí a skúseností, technológií, pracovnej sily a know-how. Práve využívanie priamych zahraničných investícií má nespočetné množstvo výhod, ale prináša so sebou taktiež mnoho strát, keďže sú rozsiahlou a často prejednávanou problematikou.

Predmetom bakalárskej práce je analýza konkurenčných výhod Slovenskej republiky pri snahe získať priame zahraničné investície. Z pohľadu histórie, súčasnosti a blízkej budúcnosti poukazuje na výhody a nevýhody pre slovenskú ekonomiku, ako aj pre samotné spoločnosti a investorov. Snaží sa o čo najjednoduchšie vysvetlenie príčin, ktoré bránia vstupu zahraničných investícií, ale taktiež ponúka dôvody, ktoré zahraničných investorov lákajú. V procese vývoja sa tieto podmienky menia so zmenami hospodárskej politiky štátu, na ktoré je nutné včas a v adekvátnej miere reagovať.

Hlavný dôvod výberu témy bakalárskej práce týkajúcej sa zahraničných investícií je jej výrazná aktuálnosť, ktorá sa s rýchlo vyvíjajúcou spoločnosťou neustále zvyšuje. Každá ekonomika sa snaží o dosiahnutie čo najlepších ekonomických výsledkov, a preto využíva také nástroje hospodárskej politiky, ktoré jej zabezpečia pozitívny prínos. Ak sa vláda rozhodne správne, prínosom pre krajinu môžu byť aj priame zahraničné investície. Je nutné sledovať ekonomický vývoj Slovenskej republiky a na základe toho prijímať určité opatrenia, ktoré by mohli následne ovplyvniť rôzne vládne rozhodnutia.

V neposlednom rade je dôvodom výberu témy aj rozšírenie si vedomostí a poznatkov o tejto problematike, zistenie informácií o pozitívach a negatívach, a v konečnom dôsledku vytvorenie si vlastného názoru k danému problému.

Význam riešenia tejto práce spočíva vo veľkej miere v dlhodobom meniacich sa názoroch na priame zahraničné investície. Mnohí ekonómovia sa predbiehajú v tom, kto skôr predloží nejakú kritiku, či už pozitívnu alebo negatívnu. Konečný výsledok tejto práce by mal viesť aspoň k čiastkovému určeniu pre a proti, ktoré sa s časom

neustále vyvíjajú a menia. Záverom by mal byť návrh možných riešení a postupov, ktoré by prispeli k zvýšeniu zahraničných investičných projektov na slovenskom trhu.

Bakalárska práca je rozčlenená do troch základných kapitol.

V prvej kapitole je poukázané na teoretické základy, ktoré predstavujú dôležitý podklad pre analyzovanie stanoveného problému. Bez metodologických a teoretických poznatkov nemožno efektívne posúdiť dané ekonomické veličiny. Vzorce pre výpočet efektívnosti hodnotenia investícií sú rozčlenené medzi dynamické a statické metódy. Teória bakalárskej práce vychádza z mnohých zdrojov, či už domácich alebo zahraničných knižných a internetových prameňov.

Druhá kapitola pod názvom „Analytická časť“ je venovaná rozboru jednotlivých ekonomických veličín a javov. Prostredníctvom grafického zobrazenia a tabuliek je možné vyčítať zmeny rôznych ukazovateľov v čase a priestore. Použitím štatistických údajov z overených zdrojov sa dosahuje reálnosť, pravdivosť a vierohodnosť použitých hodnôt. Pre lepšie poznanie Slovenskej republiky, predovšetkým z ekonomického hľadiska, sú stanovené silné stránky, slabé stránky, príležitosti a hrozby, a na základe toho je vypracovaná SWOT analýza. Ide o nástroj strategického plánovania, ktorý zaradzuje krajinu buď do ofenzívnej stratégie, defenzívnej stratégie, stratégie spojenectva alebo úniku.

Záverečnú časť bakalárskej práce tvorí návrhová časť, ktorá vyjadruje objektívny názor autorky a navrhuje možnosti zlepšenia konkurenčného postavenia Slovenskej republiky pri získavaní priamych zahraničných investícií. Hovorí o tom, do akých odvetví by mal štát zameriavať investície, do akej miery to bude pre krajinu výhodné, a naopak, ako sa tým zníži efektívnosť daného investičného projektu. Na čo najlepšie posúdenie návrhov budúceho vývoja využíva grafické a tabuľkové vyjadrenia.

1 Teoretická časť

Termín investície predstavuje najmä zabezpečovanie rôznych kapitálových statkov (napríklad strojové zariadenia, stavby a budovy, materiál, akcie) prostredníctvom nákladov vyjadrených v peňažnej forme. Investície sa transformujú z úspor, ktoré musí hospodárstvo ušetriť, aby dosiahlo zvýšenie svojho výkonu v budúcnosti. Úspory sú zdrojom investícií vtedy, keď domácnosti svoje úspory vkladajú do bánk, a tie sa potom stávajú zdrojom pre poskytovanie investičných úverov.¹

„Investície predstavujú zdroj do vlastnej ekonomiky, ale súčasne aj odlev efektu v podobe podielu na zisku formou dividend a tantiém alebo aj iných foriem, ktoré sa v poslednom období začali uplatňovať.“²

Všeobecná ekonomická teória sa na investície díva ako na „*také výdavky, ktoré zvyšujú reálnu tvorbu kapitálu, t.j. rozširujú fyzické zásoby kapitálu.*“³ Investície podľa všeobecnej ekonomickej teórie možno členiť na:

- čisté investície, ktoré sa využívajú na zvyšovanie aktivity ekonomiky a na obstaranie ďalšieho kapitálu,
- obnovovacie, ktoré sa využívajú na nahradenie opotrebovaných kapitálových statkov.

Celkový súčet čistých a obnovovacích investícií vytvára hrubé investície.⁴

„Podľa druhu majetku, ktorý sa investíciou získa, možno investície deliť na:

- *Hmotné investície, ktorých výsledkom je dlhodobý hmotný majetok alebo obežný majetok (hlavne zásoby)*
- *Nehmotné investície, ktorých výsledkom je nehmotný majetok, ide napr. o tzv. oceníteľné práva ako sú patenty, licencie, obchodná známka, software a pod.*

¹ LISÝ, J. a kol. *Ekonomía v novej ekonomike*. Bratislava: Edícia Ekonomía, 2005, s. 364.

² BARÁNIK, M. – FARKAŠOVSKÁ, M. *Národohospodárska politika*. Trenčín - Košice: Interaudit, 2005, s. 146.

³ LISÝ, J. a kol. *Ekonomía v novej ekonomike*. Bratislava: Edícia Ekonomía, 2005, s. 364.

⁴ LISÝ, J. a kol. *Ekonomía v novej ekonomike*. Bratislava: Edícia Ekonomía, 2005, s. 364.

- *Finančné investície, ktorých výsledkom je účasť na majetku alebo podnikaní iných subjektov, teda finančného majetku dlhodobého charakteru alebo krátkodobé cenné papiere.*⁵

Podnikanie sa v súčasnosti spája najmä s pojmom zisk. Živnostníci sú ochotní investovať vtedy, keď ich výnosy z investícií prevýšia vynaložené náklady.

Ján Lisý rozlišuje tieto determinanty ovplyvňujúce výšku investícií pri investičných rozhodnutiach podnikateľov:

- Príjmy – vývoj ekonomického cyklu ovplyvňuje vo veľkom rozsahu najmä investičnú aktivitu firiem. Vo fáze recesie je dostatok výrobných zdrojov, nakoľko sa naplno nevyužívajú, preto podnikatelia nemajú núdzu investovať. Naopak, vo fáze expanzie sa výrobné zdroje využívajú naplno, a ak z nich podnikatelia dosahujú dodatočné príjmy, tak sú ochotní investovať, a tým zabezpečovať rast výroby. Vo všeobecnosti teda platí, že investície závisia práve od príjmov vytváraných pri danom stave celkovej ekonomickej aktivity. Tieto výnosy firma zisťuje odhadom a musí sa snažiť o to, aby reálne zvážila všetky okolnosti vývoja na trhu v budúcnosti.
- Náklady investovania – predstavujú náklady na investovanie, pri ktorých je väčšinou nutné počítať s ich financovaním prostredníctvom vypožičaných fondov, ako sú napríklad úvery. Podniky, ktoré dokážu investície zaplatiť z vlastných zdrojov, napríklad z odpisov alebo zo zisku, majú konkurenčne výhodnejšie postavenie na trhu. Základný činiteľ ovplyvňujúci výšku nákladov je úroková miera. S rastúcou úrokovou mierou sa zvyšuje aj cena investície.
- Očakávania – ide o neodmysliteľnú súčasť pri investičných rozhodnutiach, očakávania môžu podnikateľom investičnú aktivitu zvýšiť, respektíve znížiť. Závisí to od postoja podnikateľa voči rozhodnutiam, buď sa k nim stavia pozitívne alebo negatívne a od budúceho vývoja ekonomiky, napríklad ako sa zmenia daňové zákony, aká bude geopolitická situácia, a pod.⁶

Stanovenie investičných limitov predstavuje priamy nástroj monetárnej politiky, ktorý využíva vláda vtedy, ak považuje za nutné spomaliť alebo úplne zastaviť rozvoj niektorého z odvetví. Následne stanoví pre podniky pôsobiace v danom odvetví hornú

⁵ VLACHYNSKÝ, K. a kol. *Podnikové financie*. Bratislava: Iura Edition, 2006, s. 219.

⁶ LISÝ, J. a kol. *Ekonomía v novej ekonomike*. Bratislava: Edícia Ekonomía, 2005, s. 365.

hranicu investičného úveru. Je potrebné, aby poskytnutý objem úveru ďalej nerozširoval výrobný potenciál daného odvetvia. Ak by podnik aj napriek tomu chcel svoj výrobný potenciál zvýšiť, musí získať súhlas od príslušného štátneho orgánu, a potom záleží len na banke, či úver poskytne alebo nie.⁷

1.1 Priame zahraničné investície

Priame zahraničné investície sa chápu ako investície, ktoré zahŕňajú dlhodobý vzťah a odrážajú dlhodobý záujem investora na kontrole spoločnosti so sídlom v inej ekonomike. Investor vykonáva dostatočnú finančnú, manažérsku alebo technologickú kontrolu nad riadením zahraničného pridruženého podniku. Realizácia priamych zahraničných investícií sa uskutočňuje buď vo forme akvizícií, keď sa nakupujú kontrolné balíky akcií v už existujúcich zahraničných podnikoch, alebo na tzv. zelenej lúke, keď sa zakladajú nové vlastné podniky.⁸

Priame zahraničné investície spolu s domácimi investíciami zaistujú rýchlejšiu rast hrubého domáceho produktu v danej ekonomike. Ďalším pozitívom je, že pomáhajú riešiť praktické problémy súvisiace napríklad s obnovou a rozvojom priemyslu a poľnohospodárstva, rozvojom obchodu, vybudovaním infraštruktúry, vybudovaním nových pracovných príležitostí, či zvýšením stability ekonomiky.⁹

Priame zahraničné investície sa netýkajú len pohybu finančných prostriedkov, ale súvisia aj s presunom manažmentu, skúseností, obchodného tajomstva, technológie, know-how, marketingových stratégií a pod.¹⁰

Priame zahraničné investície sú základným prvkom pri presune technológií do rozvojových a transformujúcich sa ekonomík. Ak sa na trhu hostiteľskej krajiny nachádza zahraničný podnik, pre danú ekonomiku to predstavuje prínos vo forme rýchlejších transferov technológií a inovácií, než akými je napríklad obstaranie licencií k rôznym patentom. Transnacionálna korporácia môže do dcérskej spoločnosti premiestniť dodatočné zdroje a kapacity ako je kapitál, technológie, kvalifikáciu pracovných síl, skúsenosti a manažérske schopnosti, ktoré sa v mnohých prípadoch

⁷ BARÁNIK, M. – FARKAŠOVSKÁ, M. *Národohospodárska politika*. Trenčín - Košice: Interaudit, 2005, s. 103.

⁸ World Investment Report 2004: *The Shift Towards Services*. UNCTAD 2004.

⁹ World Investment Report 2004: *The Shift Towards Services*. UNCTAD 2004.

¹⁰ KENNETH, A. F. *Foreign Direct Investment*. Chicago: University of Chicago Press, 1993, s. 148.

zarátavajú do transferu technológií. Investície, ktorých súčasťou sú aj transfer technológie, sú potenciálnym zdrojom pre získavanie znalostí šíriacich sa vnútri odvetví medzi výrobnými sektormi v dôsledku pohybu pracovnej sily. Veľkou výhodou pre domáce firmy je sledovanie a preberanie spôsobov organizácie a riadenia od pokročilejších a efektívnejších zahraničných podnikov v hostiteľskej krajine. Ide o tzv. demonštračný či imitačný efekt zahraničných investícií.¹¹

Vplyv priamych zahraničných investícií spojených s transferom technológií na produktivitu domácich podnikov je tým silnejší, čím vyššia je hodnota pri porovnaní stupňa ekonomického rozvoja a miery špecializácie medzi hostiteľskou a host'ovskou krajinou. K faktorom, ktoré určujú efektívnosť transferov, patrí schopnosť domáceho podniku pohltiť technologickú informáciu. Pre efektívne využitie novej technológie je nutné získať nové znalosti.¹²

Nie vždy však dôjde k transferu technológií. Je to ovplyvnené zahraničným investorom, ktorý sa na základe pravdepodobnosti úniku tejto technológie k lokálnym konkurentom rozhodne, či k transferu dôjde, alebo nie.¹³

Aby sa zabezpečilo zvýšenie svetovej výroby a efektívnosť, je nutné, aby otvorené globálne ekonomiky spĺňali dva podstatné znaky, a to prosperujúci zahraničný obchod a výhodné zahraničné investície pre obe zúčastnené strany.

„Ak je cudzí trh dostatočne veľký, potom zahraničné výrobné zariadenie v hostiteľskej krajine poskytuje mnoho výhod. Za prvé, firma tu môže dosiahnuť nižšie mzdové i materiálové náklady, podporu cudzej vlády za investovanie a úspory nákladov na dopravu. Za druhé, firma môže získať v hostiteľskej zemi veľmi dobrú image, pretože tu vytvára pracovné príležitosti. Za tretie, firma tu vytvára hlbšie vzťahy medzi vládou, spotrebiteľmi, miestnymi dodávateľmi a distribútormi, čo jej umožňuje lepšie prispôbiť svoje produkty miestnemu marketingovému prostrediu. Za štvrté, firma plne kontroluje svoje investície a môže tiež uplatniť takú výrobnú a marketingovú taktiku, ktorá plne vyhovuje jej dlhodobým medzinárodným cieľom. Za piate, firma si zaistuje prístup na trh v prípade, že si hostiteľská zem vymedzí, že lokálne predávaný tovar musí mať národný charakter.“¹⁴

¹¹ KENNETH, A. F. *Foreign Direct Investment*. Chicago: University of Chicago Press, 1993, s. 201.

¹² WHITE, C. *Risk and Foreign Direct Investment*. Hampshire: Palgrave Macmillian, 2006, s. 198.

¹³ WHITE, C. *Risk and Foreign Direct Investment*. Hampshire: Palgrave Macmillian, 2006, s. 202.

¹⁴ KOTLER, P. *Marketing management*. 10. rozšírené vydanie. Praha: Grada, 2001, s.374.

Dunning rozlišuje päť fáz pri investovaní krajín v zahraničí:

1. fáza - krajina v zahraničí neinvestuje kvôli nízkej konkurencieschopnosti a do medzinárodnej spolupráce sa zapája exportom.
2. fáza - priame zahraničné investície do krajiny rastú, rastie objem výroby, kvalitatívna úroveň pracovných síl, trh sa rozširuje a láka ďalšie substitučné investície. Krajina zatiaľ investuje v zahraničí iba zriedka, pretože domáce firmy ešte nedisponujú špecifickými výhodami.
3. fáza - rastie objem priamych zahraničných investícií do zahraničia, domáce firmy získavajú skúsenosti, zvyšuje sa úroveň pracovných síl, know-how, kvalifikácie aj produkcie, stúpa úroveň miezd. Vývozné investície z krajiny sú zatiaľ nižšie než dovoz.
4. fáza - krajina sa stáva významným investorom v zahraničí.
5. fáza - intraindustriálna produkcia. Dovočné a vývozné zahraničné investície sa vyrovnávajú. Takúto úroveň investovania dnes dosahuje len niekoľko priemyselne najvyspelejších krajín.¹⁵

1.2 Metódy hodnotenia efektívnosti investícií

V súčasnosti existuje dostatok teoretických a praktických prístupov na zohľadnenie rôznych priorít v podniku, ktoré sa odlišujú buď výrazne, alebo len v malej miere, ale v zásade vedú k rovnakým výsledkom.¹⁶

Z hľadiska chápania efektu sa metódy rozlišujú na:

- ziskové, pri ktorých sa výber uskutočňuje podľa očakávaného zisku. Používajú sa na hodnotenie a výber z možností pri investičných projektoch, ktoré majú odlišný objem výroby,
- nákladové, kde sa vyberá na základe úspory nákladov. Tieto metódy sa využívajú najmä vtedy, keď sa odhadom nedá dosť presne stanoviť hodnota produkcie v budúcnosti. Vo všeobecnosti sú používané pri investičných projektoch, ktoré majú rovnaký objem výroby.¹⁷

¹⁵ DUNNING, J. H. *Globalization, Trade and Foreign Direct Investments*. Pergamon: Elsevier Science, 1998, s. 234.

¹⁶ VLACHYNSKÝ, K a kol. *Podnikové financie*. Bratislava: Ekonóm, 2006, s. 232.

¹⁷ VLACHYNSKÝ, K a kol. *Podnikové financie*. Bratislava: Ekonóm, 2006, s. 232.

Z hľadiska zohľadnenia faktoru času pri prepočtoch efektívnosti sa metódy členia na:

- statické, ktoré nezohľadňujú faktor času,
- dynamické, ktorých základ vytvárajú čisté peňažné príjmy,
- nákladové, ktoré predstavujú špecifický prístup a môžu byť aj dynamické aj statické.

1.2.1 *Statické metódy hodnotenia efektívnosti investície*

- Metóda priemernej rentability

Ide o jednoduchú a rozšírenú metódu, kde sa priemerná rentabilita investičného projektu dá vyjadriť ako podiel priemerného ročného zisku a priemernej ročnej hodnoty dlhodobého hmotného majetku. Vyjadruje sa zvyčajne v zostatkovej cene:

$$V_p = \frac{\sum_{i=1}^n Z_i}{n \cdot I_p}$$

kde V_p je priemerná rentabilita investičného projektu,

Z_i – ročný zisk po zdanení v jednotlivých rokoch životnosti,

I_p – priemerná ročná hodnota hmotného majetku v zostatkovej cene, ktorá závisí od spôsobu odpisovania a od zostatkovej ceny na konci životnosti,

n - doba životnosti,

i – jednotlivé roky životnosti.¹⁸

Ak podnik ako celok dosahuje výslednú hodnotu priemernej rentability rovnú súčasnej hodnote, ide o stav, ktorý je pre neho akceptovateľný. Výhodnejšou možnosťou je dosiahnutie vyššej hodnoty priemernej rentability.¹⁹

Často dochádza ku kritike tejto metódy, pretože neberie do úvahy časový faktor. Nejde však o podstatný problém, nakoľko je možné ju využiť aj pri zohľadnení tohto faktora. Ďalšiu výhradu predstavuje porovnávanie priemernej rentability projektu s jeho doterajšou rentabilitou. Mohla by nastať situácia, kedy podnik s vysokou rentabilitou

¹⁸ VLACHYNSKÝ, K a kol. *Podnikové financie*. Bratislava: Ekonóm, 2006, s. 233.

¹⁹ VLACHYNSKÝ, K a kol. *Podnikové financie*. Bratislava: Ekonóm, 2006, s. 232.

neprijme dobrý projekt z dôvodu nižšej rentability a podnik s nízkou rentabilitou vezme aj zlý projekt.²⁰

- Metóda priemernej výnosnosti založená na čistom prínose

Ide o metódu, ktorá berie do úvahy peňažné príjmy z investície, teda zdanený zisk a odpisy. Výhoda je tá, že sa pomocou nej dajú porovnávať investičné varianty s odlišnou dobou životnosti. Podstata spočíva v tom, že priemerný zdanený ročný zisk odráža vývoj nákladov, vývoj cien, objemu a štruktúry realizovanej produkcie.²¹

- Metóda doby úhrady

Je to metóda tradičná a vo veľkej miere používaná. Vyjadruje čas, za ktorý sa investícia splatí z kumulovaných príjmov peňažných prostriedkov z investície, teda zo zdanených ziskov a odpisov.

Tak, ako aj metóde priemernej rentability, aj tejto metóde je vyčítané, že nezohľadňuje časový faktor. Kritike podlieha aj to, že neberie do úvahy príjmy z investície vznikajúce po dobe návratnosti. Ide však o oprávnenú výhradu. Prakticky táto metóda predstavuje jednu z obľúbených aj napriek nedostatkom, pretože rešpektuje potreby podniku v likvidite a pomáha vybrať projekt, ktorý zabezpečí najrýchlejšie vrátenie investovaných peňazí.²²

1.2.2 *Dynamické metódy hodnotenia efektívnosti investície*

Medzi tieto metódy zaraďujeme metódu čistej súčasnej hodnoty, ktorá vedie k výsledku absolútnej hodnoty výnosu, a index súčasnej hodnoty, ktorý stanovuje túto hodnotu v relatívnom vyjadrení.²³

K dynamickým metódam patrí aj metóda vnútornej miery výnosnosti, ktorej výsledkom je určenie maximálnej miery výnosu hodnoteného investičného projektu.

²⁰ VLACHYNSKÝ, K a kol. *Podnikové financie*. Bratislava: Ekonóm, 2006, s. 233.

²¹ VLACHYNSKÝ, K a kol. *Podnikové financie*. Bratislava: Ekonóm, 2006, s. 234.

²² VLACHYNSKÝ, K a kol. *Podnikové financie*. Bratislava: Ekonóm, 2006, s. 234.

²³ VLACHYNSKÝ, K a kol. *Podnikové financie*. Bratislava: Ekonóm, 2006, s. 235.

- Metóda čistej súčasnej hodnoty a index súčasnej hodnoty

Táto metóda je považovaná za presnejšiu metódu investičného rozhodovania, pretože berie do úvahy hodnotu peňazí v čase. Jej východiskom sú čisté peňažné príjmy z investície. Ak dôjde k diskontovaniu peňažných tokov požadovanou mierou výnosnosti, konečným výsledkom je časová hodnota.²⁴

Čistú súčasnú hodnotu predstavuje rozdiel diskontovaných peňažných príjmov z investície a kapitálových výdavkov. Ak nastane prípad, že k uskutočňovaniu kapitálových výdavkov dochádza dlhší čas, je potrebné ich tiež upraviť diskontovaním, a teda brať do úvahy ich časové rozloženie a vypočítať súčasnú hodnotu týchto kapitálových výdavkov. Zvyčajne dochádza k časovej aktualizácii peňažného toku k termínu, kedy sa výstavba začína, alebo k okamihu, kedy bol dlhodobý hmotný majetok obstaraný. Čistú súčasnú hodnotu investičného projektu možno určiť pomocou vzorca:

$$\check{C} = \sum_{i=1}^n P_n \frac{1}{(1+i)^n} - K$$

kde $\check{C}$ je čistá súčasná hodnota,

P – peňažné príjmy z investície v jednotlivých rokoch životnosti n ,

n – jednotlivé roky životnosti,

i – úroková miera (úrok v % / 100),

K – kapitálové výdavky.²⁵

Na to, aby bol investičný projekt prijatý, je nutné, aby peňažné príjmy po diskontovaní prevyšovali kapitálové výdavky. Pod touto podmienkou daný investičný projekt prispieva k zvyšovaniu trhovej hodnoty firmy a zaručuje dosahovanie požadovanej miery výnosu, ktorá sa vyjadruje úrokovou sadzbou.²⁶

²⁴ GRZNÁR, M. *Firemné plánovanie*. 1. vydanie. Bratislava: Ekonóm, 1998, s. 131.

²⁵ VLACHYNSKÝ, K a kol. *Podnikové financie*. Bratislava: Ekonóm, 2006, s. 236.

²⁶ VLACHYNSKÝ, K a kol. *Podnikové financie*. Bratislava: Ekonóm, 2006, s. 236.

- Metóda vnútornej miery výnosnosti, známa tiež ako vnútorné výnosové percento

Na rozdiel od metódy čistej súčasnej hodnoty, pri ktorej sa očakávané príjmy v peňažnom vyjadrení diskontujú požadovanou mierou výnosu, pri metóde vnútornej miery výnosnosti je potrebné nájsť takú úrokovú mieru, ktorá dosiahne, aby čistá súčasná hodnota bola rovná nule. Ako základné kritérium pre výber z viacerých investičných projektov sa používa vyššia vnútorná miera výnosnosti.²⁷

Na zistenie vnútornej miery výnosnosti je možné využiť iteratívny postup dosadzovania vhodnej úrokovej miery alebo metódu lineárnej interpolácie.

Jednoduchá lineárna interpolácia slúži na odhad vnútornej miery výnosnosti a je možné ju zistiť podľa vzorca:

$$V = i_n + \frac{\check{C}_n}{\check{C}_n - \check{C}_v} \cdot (i_v - i_n)$$

Kde V je vnútorná miera výnosnosti,

i_n – nižšia úroková miera,

i_v – vyššia úroková miera,

$\check{C}_n$ – čistá súčasná hodnota pri nižšom úroku,

$\check{C}_v$ – čistá súčasná hodnota pri vyššom úroku.²⁸

„Vnútorná miera výnosnosti má ako metóda výberu isté obmedzenia a v niektorých prípadoch môže viesť k nesprávnym záverom alebo sa nedá použiť vôbec. Je to najmä vtedy,

- 1. ak existujú neštandardné (nekonvenčné) peňažné toky z investície, čiže ak dochádza k zmene toku zo záporného na kladný viac ako raz počas doby životnosti. V tom prípade vyhovujú podmienke viaceré vnútorné miery výnosnosti.*
- 2. Ak sa vyberá medzi vzájomne nezávislými investičnými projektmi, napr. investícia do hmotného majetku alebo kúpa podnikovej obligácie. Potom výber*

²⁷ GRZNÁR, M. *Firemné plánovanie*. 1. vydanie. Bratislava: Ekonóm, 1998, s. 132.

²⁸ VLACHYNSKÝ, K a kol. *Podnikové financie*. Bratislava: Ekonóm, 2006, s. 237.

projektu súvisí so zvolenou metódou hodnotenia a iný pri použití metódy vnútornej miery výnosnosti.“²⁹

1.2.3 Nákladové metódy hodnotenia investičných projektov

Ide o metódy, ktoré sú vhodné pri investíciách s technologickými alebo inými zlepšeniami. Nemusia však výlučne predstavovať nárast výnosov, skôr úsporu nákladov.³⁰

- Metóda priemerných ročných nákladov

Modelovo sa priemerné ročné náklady vyčíslia takto:

$$N_r = O + i \cdot I + P$$

Kde N_r sú ročné priemerné náklady variantu,

O – ročné odpisy,

i – úroková miera,

I – investičné náklady (kapitálové výdavky),

P – ostatné ročné prevádzkové náklady (celkové prevádzkové náklady znížené o odpisy).³¹

- Metóda diskontovaných nákladov

$$N_d = I + P_d$$

Kde N_d sú diskontované náklady investičného projektu,

I – investičné náklady (kapitálové výdavky),

P_d – diskontované ostatné ročné prevádzkové náklady bez odpisov.³²

²⁹ VLACHYNSKÝ, K a kol. *Podnikové financie*. Bratislava: Ekonóm, 2006, s. 238.

³⁰ VLACHYNSKÝ, K a kol. *Podnikové financie*. Bratislava: Ekonóm, 2006, s. 239.

³¹ VLACHYNSKÝ, K a kol. *Podnikové financie*. Bratislava: Ekonóm, 2006, s. 239.

³² VLACHYNSKÝ, K a kol. *Podnikové financie*. Bratislava: Ekonóm, 2006, s. 239.

2 Analytická časť

Stredná a východná Európa zaznamenala najmä v posledných rokoch zvýšený záujem zo strany zahraničných investorov. Umožnil to predovšetkým rozpad Sovietskeho zväzu a s ním spojený zánik Rady vzájomnej hospodárskej pomoci v roku 1991, čiže sa otvoril trh aj pre „západný svet“.

Rada vzájomnej hospodárskej pomoci predstavovala mnohostrannú medzištátnu hospodársku organizáciu združujúcu východoeurópske krajiny v rokoch 1949 – 1991 sídliacu v Moskve. Jej úlohou bolo usmerňovanie hospodárskej spolupráce medzi krajinami sovietskeho bloku. Zo začiatku sa venovala len obchodu, potom aj plánovaniu výroby a napokon mala umožniť hospodársku integráciu pod vedením Zväzu sovietskych socialistických republík.

Práve štáty strednej a východnej Európy sú pre zahraničných investorov zaujímavé hneď z niekoľkých dôvodov, ktoré nie sú vždy čisto ekonomické.

Výhodnou motiváciou pre zahraničných investorov je nízka cena výrobných nákladov a pracovnej sily, dobrá dostupnosť európskeho trhu a zníženie logistických nákladov, hlavne v prípade mimoeurópskych spoločností. V strednej Európe zohráva významnú úlohu aj relatívne rozvinutá sieť infraštruktúry a kvalifikovanosť zamestnancov.

Neekonomickou motiváciou je fakt, že tieto krajiny zahraničných investorov chcú a o ich príchod doslova medzi sebou súperia. Na tejto súťaži nie je nič zlé, až na to, že do takýchto projektov vstupuje vláda so svojimi politickými záujmami. Mať zahraničného investora na svojom území sa často stáva záležitosťou prestíže, a tomu, či to bude pre krajinu v konečnom dôsledku naozaj také výhodné, sa neprikladá až taká dôležitosť. Vlády jednotlivých krajín si navzájom konkurujú tým, kto dá investorovi väčšie úľavy, kto poskytne jeho manažérom lepšie podmienky na bývanie a adaptáciu, a podobne. Ide o tzv. Race to the bottom (Preteky ku dnu).

Slovensko sa stalo pre zahraničných investorov atraktívne nízkymi výrobnými nákladmi a mzdami, relatívne rozvinutou infraštruktúrou, dostupnosťou celého európskeho trhu a v neposlednom rade aj vzdelaním a kvalifikovanosťou obyvateľov, teda potenciálnych zamestnancov.

Oblasť priamych zahraničných investícií je veľmi široká, a preto sa zameriame predovšetkým na rozvinutejšie oblasti priemyslu. Automobilový priemysel je zložka, ktorá tvorí najväčšiu časť hrubého domáceho produktu Slovenskej republiky.

Automobilový priemysel predstavuje dynamicky rozvíjajúci sa sektor na Slovensku a je hybnou silou rozvoja hospodárstva krajiny. Podiel automobilovej výroby na priemyselnej výrobe prevyšuje 45 %, v oblasti exportu predstavuje automobilový priemysel približne 55 % celkového vývozu. V roku 2008 vyprodukovalo Slovensko najviac áut na jedného obyvateľa v rámci krajín Európskej únie.

Po roku 1998 zaviedla vtedajšia vláda daňové úľavy na podporu investícií, a to vyvolalo zvýšený záujem o slovenský trh. V krátkom časovom intervale prišlo na Slovensko viac ako 120 zahraničných spoločností (napríklad U.S. Steel Košice, s.r.o., Siemens, Mondi SCP, Slovak Telecom, a.s., Kia Motors Slovakia, s.r.o. a mnohé ďalšie.). Slovenská republika prestala byť politickou „čiernou dierou“ a prijala mnoho ekonomických opatrení na podporu zahraničných investorov.

2.1 Dopady na slovenskú ekonomiku

Slovenská republika sa 1. januára 1993 stala nezávislou krajinou, a to konkrétne po rozdelení Česko – Slovenska. Predstavuje hospodárstvo, ktoré sa v procesoch globalizácie a internacionalizácie neustále rozvíja. Ratingové hodnotenia vyjadrujú, ako pozitívne napreduje vývoj ekonomických parametrov a ich prispôsobovanie sa trhovým podmienkam. Ako členská krajina Európskej únie má Slovensko možnosť využívať príležitosti na trhu a prostredníctvom rôznych opatrení odstraňovať hrozby, ktoré na neho číhajú.

Všeobecne sa predpokladá, že príchod zahraničného investora vytvorí nové pracovné miesta, zabezpečí do krajiny transfer nových modernejších technológií a inovácií, prispeje k zvyšovaniu kvalifikácie zamestnancov, životnej úrovne, rozvoju chudobnejších regiónov a rozvoju infraštruktúry, zvýši konkurencieschopnosť krajiny, prípadne prispeje k zníženiu deficitu obchodnej bilancie a umožní prínos v oblasti financií. Dopad na slovenskú ekonomiku však nie je len výhodný, ale prináša so sebou aj mnohé nevýhodné faktory.

2.1.1 Kladné dopady

Zahraničné investície sú pre Slovenskú republiku prínosom z viacerých dôvodov.

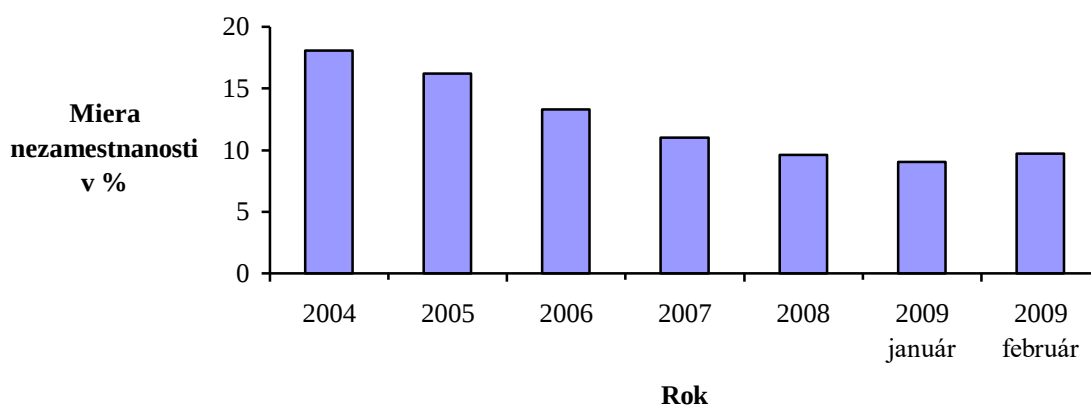
Ide o:

1. vytvorenie pracovných miest a perfektnej kvalifikačnej štruktúry, rast zamestnanosti. Zahraniční investori na Slovensku síce vytvoria pracovné miesta, ale na pokrytie súčasnej nezamestnanosti v štáte, čo predstavuje 9,72 % za február roku 2009, to ani zďaleka nie je dostatok. Pomocou nasledujúcej tabuľky sme si vytvorili graf, ktorý znázorňuje meniacu sa mieru nezamestnanosti od roku 2004,

Tabuľka 1 Vývoj miery nezamestnanosti na Slovensku od roku 2004

Rok	2004	2005	2006	2007	2008	01.2009	02.2009
Miera nezamestnanosti	18,1	16,2	13,3	11,03	9,6	9,03	9,72

Zdroj: vlastné spracovanie podľa ŠÚ SR

Obrázok 1 Vývoj miery nezamestnanosti na Slovensku od roku 2004

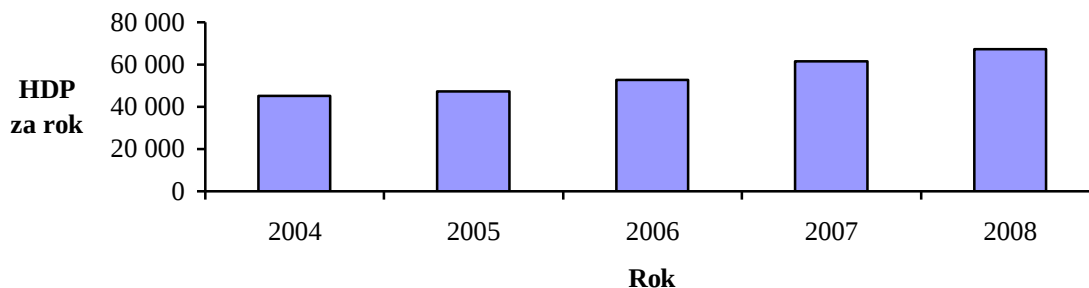
Zdroj: vlastné spracovanie podľa ŠÚ SR

2. hospodársky rast, ktorý predstavuje zmenu hrubého domáceho produktu. Ide o celkovú hodnotu konečných výrobkov a služieb v štáte, pričom nie je podstatné, kto vlastní výrobné prostriedky, či domáca alebo zahraničná firma. Na základe zostavenej tabuľky sme si určili grafické znázornenie rastu HDP,

Tabuľka 2 Vývoj HDP na Slovensku od roku 2004

Rok	2004	2005	2006	2007	2008
HDP v mil. SKK	1 362 042	1 421 853	1 589 581	1 851 787	2 028 415
HDP v mil. EUR	45 211,51	47 196,87	52 764,42	61 468,07	67 331,04

Zdroj: vlastné spracovanie podľa ŠÚ SR

Obrázok 2 Vývoj HDP na Slovensku od roku 2004

Zdroj: vlastné spracovanie podľa ŠÚ SR

3. rast príjmov do štátneho rozpočtu formou daní, odvodov a iných poplatkov, ktorým zahraniční investori na Slovensku podliehajú,
4. sprístupnenie modernejších technológií a know-how, ktoré sú vo väčšine prípadov aj environmentálne šetrnejšie, takže okrem rastu hrubého domáceho produktu sa môžu priame zahraničné investície postarať aj o menej drastické získavanie a spracovávanie prírodných zdrojov,
5. podieľanie sa na výchove kvalitnejších pracovníkov a kvalitnejšej firemnej kultúre z hľadiska manažmentu, nakoľko podniková kultúra v zahraničných spoločnostiach sa väčšinou od tej slovenskej líši,
6. rýchlejšie začlenenie sa Slovenskej republiky do medzinárodných štruktúr a organizácií, akými sú napríklad Európska únia, Organizácia Spojených národov a Svetová obchodná organizácia,
7. podpora konkurencie a zdravšieho podnikateľského prostredia motivujúceho ľudí podnikat',
8. rozvoj infraštruktúry, konkrétne ide o urýchlenie dostavania diaľnice Bratislava - Zvolen – Košice, čo by umožnilo rýchlejší prístup obchodných a dodávateľských ciest k zahraničným investorom,

9. vytvorenie rozsiahlej siete slovenských subdodávateľov. Subdodávateľská sieť je rozhodujúci činiteľ, ktorý vlastne tvorí automobilový priemysel na Slovensku. Slovensko má obrovský potenciál malých a stredných podnikov.

2.1.2 *Negatívne dopady*

V ekonomike každého štátu sa vyskytujú problémy, ktoré je nutné riešiť. Preto sa nedá povedať, že dopady priamych zahraničných investícií na hospodárstvo sa dajú chápať len z pozitívneho hľadiska.

Je nutné uviesť taktiež aj faktory príchodu zahraničných investorov, ktoré majú negatívny dopad na slovenskú ekonomiku. Ide o nasledujúce dopady:

1. po vstupe veľkých zahraničných organizácií na Slovensko sa prejavuje útlmový vplyv na vývoj domácich priemyselných odvetví, a teda dochádza k vytlačaniu domácich podnikateľov zo slovenského trhu,
2. často sa vyskytujú názory, že ak vývoj vstupu priamych zahraničných investícií bude napredovať ako doteraz, je možné, že sa Slovenská republika stane „montážnou dielňou Európy“. Znamená to, že na jednej strane sa znížia nároky požiadaviek odbornosti a na druhej strane dôjde k zvýšenému úniku vzdelaných pracovníkov do zahraničia, tzv. odlevu mozgov,
3. vstup veľkých zahraničných supermarketov zasiahol do konkurencie v maloobchode. Pôsobí síce aj pozitívne, najmä v oblasti znižovania cien potravín, avšak odsúva menších výrobcov na trhu zo svojich trhových priestorov,
4. priame zahraničné investície zahŕňajú daňové úľavy a priame dotácie zo štátneho rozpočtu, čím sa znižujú príjmy do štátnej pokladnice nielen tým, že zahraniční investori musia platiť nižšie dane a odvody, ale dochádza aj k úbytku finančných prostriedkov zo štátneho rozpočtu formou rôznych dotácií a podporných programov, ktoré vláda poskytuje,
5. návrat dosiahnutého zisku naspäť do zahraničia, prípadne následný odliv priamych zahraničných investícií, čo by ohrozilo vnútornú rovnováhu krajiny.

2.2 Podmienky vstupu zahraničných investorov

V súčasnosti v procesoch globalizácie ekonomík je nutné zabezpečiť prílev zahraničného kapitálu do krajiny. Ide o najdôležitejší znak zapojenia regionálneho ekonomického systému do tohto procesu. Slovenská republika poskytuje zahraničným investorom pre ich vstup mnoho výhod, ale existuje aj niekoľko faktorov, ktoré pôsobia nevýhodne.

2.2.1 Výhody vstupu

Ku kľúčovým výhodám investovania v Slovenskej republike patria najmä tieto ukazovatele:

Populácia	5 412 254 obyvateľov (k 31.12.2008)
Rast HDP	1,9 % (k 08.10.2008)
Inflácia	2,4 % (k 16.03.2009)
Miera nezamestnanosti	10,4 % (k 29.02.2009)
Minimálna mzda	295,50 EUR / 8 902,233 SKK (k 01.01.2009)
Spoločná daň	19 %
DPH	19 %

Zdroj: vlastné spracovanie podľa ŠÚ SR

1. Slovenská republika ako člen Európskej únie sa môže pochváliť bohatým priemyselným dedičstvom a priaznivým umiestnením práve tak, ako najnižšie položené pobrežia Strednej Európy. Mestá na Slovensku podporujú životné štandardy Západnej Európy. Slovenská vláda presadila sériu investičných ekonomických reforiem vytvárajúcich situáciu pre vstupujúceho investora takým spôsobom, aby si zabezpečila jeho dôveru,
2. Slovensko sa radí k lídrom v ekonomických reformách. Svetová banka uznala Slovensko ako krajinu s najvýznamnejšími ekonomickými reformami. Najdôležitejšou výhodou tohto štátu je daň. Devätnásťpercentná paušálna daňová sadzba pre právnické a fyzické osoby robí Slovensko priaznivým dokonca aj po uplynutí daňových stimulov. Paušálna daň, ktorá bola predstavená

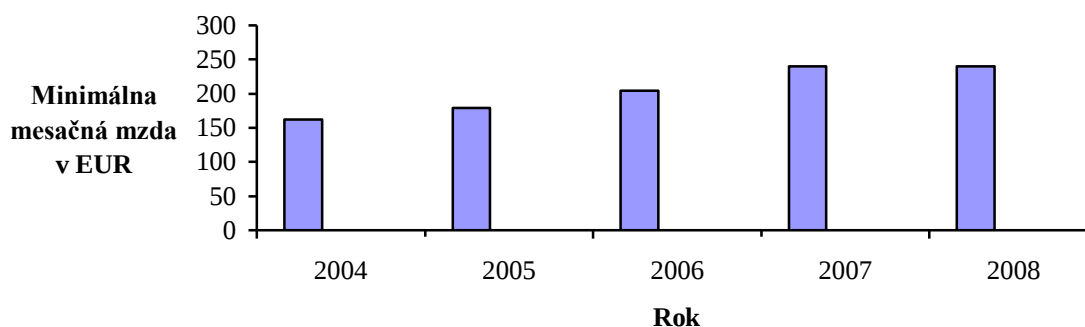
v januári roku 2004, dala Slovenskej republike konkurenčnú výhodu pri získavaní priamych zahraničných investícií,

3. nízka cena práce, a teda nízke osobné náklady pre zahraničných investorov. Celková cena práce je mzda, ktorú dostávajú pracovníci po odpracovaní stanovenej normy, či už časovej alebo úkolovej. Vývoj minimálnej mesačnej mzdy na Slovensku je nasledovný:

Tabuľka 3 Vývoj minimálnej mesačnej mzdy na Slovensku od roku 2004

Rok	2004	2005	2006	2007	2008
Minimálna mzda v SKK	6 500	6 900	7 600	8 100	8 100
Minimálna mzda v EUR	162	179	204	240	240

Zdroj: vlastné spracovanie podľa ŠÚ SR

Obrázok 3 Vývoj minimálnej mesačnej mzdy na Slovensku od roku 2004

Zdroj: vlastné spracovanie podľa ŠÚ SR

4. Strategická poloha Slovenskej republiky. Geograficky, Slovensko spája západnú a východnú Európu, umožňuje združovať trh viac ako 455 miliónmi ľudí. Vo vnútri strednej Európy Slovensko napomáha ľahkému prístupu do susedných krajín ako je Poľská republika, Česká republika, Rakúsko, Ukrajina a Maďarská republika. Skombinovaním týchto piatich krajín sa vytvorí trh so 64 miliónmi ľudí a vzhľadom na urýchľujúci sa ekonomický rast to má za následok ustálený príliv priamych zahraničných investícií a postupný nárast kúpnej sily populácie danej krajiny.

5. Vedúce sektory. Práve automobilové odvetvie je jedným z najrýchlejších sa rozvíjajúcich ekonomických sektorov na Slovensku. K ostatným rozvíjajúcim sa sektorom sa zaraďujú inžinierstvo, elektrotechnický priemysel, hutnícky priemysel a rôzne ďalšie.
 6. Rating a vývoj hospodárstva Slovenskej republiky takisto pôsobia na investičné rozhodnutia. Podľa hodnotení je Slovensko v pozícii, kedy sa stáva dôveryhodným partnerom pre zahraničie.
 7. Slovenská legislatíva nebráni zahraničným investorom k získaniu stopercentného vlastníctva firiem a stopercentnú orientáciu kladného výsledku hospodárenia do domácej krajiny zahraničného investora.
 8. Zahraničný investor má možnosť rozhodnúť sa, do ktorého sektora ekonomiky vstúpi. Výnimkou sú podniky v strategických odvetviach, v ktorých štát uskutočňuje pravidelnú kontrolu, napríklad plynárenstvo, energetika, poľnohospodárstvo, lesníctvo a iné.
 9. Investičné stimuly. Investíciami sa zaoberá novelizovaný zákon č. 565/2001 Zbierky zákonov o investičných stimuloch, ktorý obsahuje už zapracované opatrenia Európskej Komisie o investíciách a stimuloch. Zahraničný investor, ktorý sa snaží získať investičný stimul, musí spĺňať požiadavky stanovené v zákone. Neexistuje žiaden právny nárok na pomoc okrem splnenia podmienok. Investičný stimul môže byť prijatý alebo odmietnutý.
- formy štátnej pomoci predstavujú vymedzenie jasných pravidiel pre zabezpečenie efektívnejšieho a transparentnejšieho systému ich udeľovania. Štát na trhu Európskej únie podporuje rast ochranných prostriedkov pred konkurenciou z tretieho sveta, udržiava infláciu na požadovanej úrovni aj za cenu utlmovania zvyšovania plátov, tlačí na energetické organizácie, aby znižovali energetické ceny pre investujúce spoločnosti.
- Tieto pravidlá neplatia pre poskytovanie:
- pomoci de minimis,
 - štátnej pomoci pre malých a stredných podnikateľov,
 - štátnej pomoci v sektore životného prostredia,
 - štátnej pomoci na základe schválených schém štátnej pomoci,
 - štátnej pomoci v oblasti netrhových služieb.

Kvôli záujmu rozvoja ekonomiky Slovenskej republiky boli určené preferencie pre poskytovanie štátnej pomoci pre investičné projekty do osobitných odvetví.

Nepriame formy:

- daňová úľava – spoločná daň podlieha daňovej úľave po dobu 10 rokov,
- daň z nehnuteľností určuje štát alebo mestská samospráva na nižšej cene ako je trhovú hodnotu.

Priame formy:

- finančné granty na pokrytie investičných nákladov pre Výskumné a vývojové centrá a Technologické centrá, ktoré sú formou nenávratných peňažných prostriedkov,
- granty pre novozaložené práce:
 - slovenská vláda poskytuje asistenciu investorom poskytovaním grantov pre novozaložené práce. Granty môžu byť vyrovnané na maximum 30 % pracovných nákladov ročne,
 - vzdelávacie granty - slovenská vláda poskytuje dotácie na všeobecné vzdelávanie a taktiež špeciálne školenia pre zamestnancov.

2.2.2 Nevýhody vstupu

Ako každá krajina transformujúca sa v procese globalizácie, tak aj Slovenská republika má mnoho výhod vstupu pre zahraničných investorov. Nič nie je optimálne, a preto súčasne s pozitívami existuje aj niekoľko nevýhod. Ide najmä o tieto faktory:

1. proces získavania majetku nehnuteľného charakteru je na Slovensku zdĺhavý, najväčšie negatívum spočíva v dodržiavaní stanovených lehôt pre zápis do katastra nehnuteľností a vo veľkej rozdrobenosti majiteľov pôdy. Ide o problém, ktorý zapríčinil ukončenie pôsobenia niekoľkých investorov,
2. stav priamych zahraničných investícií na Slovensku je nižší ako v prevažnej väčšine krajín s transformujúcou sa ekonomikou,
3. zahraniční investori lokalizujú svoje investičné projekty najmä do regiónov, ktoré disponujú lepším vybavením sociálnej a technickej infraštruktúry, ponúkajú dostatočné množstvo kvalifikovaných pracovníkov a možnosti rozvíjať vzťahy vo výrobe a obchode. Nižšie zastúpenie zahraničných

investorov je predovšetkým na strednom a východnom Slovensku, kde prevláda vyššia miera nezamestnanosti,

4. medzi ďalšie prekážky nárastu prílevu investícií patrí málo prehľadná a neustále sa meniaci slovenská legislatíva, časté novelizácie zákonov, nariadenia vlád a nízka informovanosť o týchto skutočnostiach, čo vedie investora k nedôvere stabilného právneho rámca krajiny,
5. byrokracia v celej štátnej správe taktiež negatívne pôsobí na zahraničných investorov. Ide o systém, v ktorom jasné pravidlá určuje štát a jeho orgány. Vymedzuje postupy, ako vykonávať jednotlivé úlohy v danom procese. Tieto úkony nadobúdajú platnosť až po vystavení písomnej dokumentácie,
6. daňová sústava určuje, komu, a za akých podmienok bude poskytovať stimulačné efekty, či investorovi umožní využívať daňový štít, alebo nie,
7. v súčasnosti je dosť zložitá získať úverové zdroje, podnik vie ľahšie zabezpečiť financovanie z interných zdrojov ako z cudzích zdrojov.

2.3 Charakteristika vybraných zahraničných investorov na Slovensku

2.3.1 Prílev zahraničných investícií na Slovensko

Najväčší objem zahraničných investícií smeruje predovšetkým do automobilového priemyslu, ktorý sa na Slovensku v posledných rokoch prudko rozšíril. Slovenská republika sa tak stala najväčším producentom automobilov na jedného obyvateľa. S rastom automobilového odvetvia sa rozšíril aj vývoj elektrotechnického priemyslu, ktorý taktiež rýchlo napreduje.

Nízke alebo takmer žiadne zastúpenie majú priame zahraničné investície v oblasti hotelierstva, poľnohospodárstva, poľovníctva a lesníctva. Najviac investičných projektov smeruje predovšetkým do Bratislavského kraja, najmenej do prešovského kraja. Je nutné sledovať rozdiely medzi týmito krajinami, ktoré vyjadrujú, do akej miery je príslušný región rozvinutý.

Prílev priamych zahraničných investícií do jednotlivých sektorov ekonomiky je vyjadrený graficky podľa údajov usporiadaných v tabuľke.

Tabuľka 4 Prílev zahraničných investícií do jednotlivých sektorov ekonomiky

Prílev priamych zahraničných investícií podľa odvetvového smerovania	Majetková účasť v mil. SKK
Poľnohospodárstvo, poľovníctvo a lesníctvo	210
Ťažba nerastných surovín	333
Priemyselná výroba	24 207
Výroba a rozvod elektriny, plynu a vody	30 867
Stavebníctvo	283
Veľkoobchod, maloobchod, oprava motorových vozidiel, motocyklov a spotrebného tovaru	6 916
Hotely a reštaurácie	54
Doprava, skladovanie, pošty a telekomunikácie	3 433
Finančné sprostredkovanie	14 298
Nehnuteľnosti, prenájom a obchodné činnosti	10 036
Verejná správa a obrana, povinné sociálne zabezpečenia	610
Ostatné spoločenské, sociálne a osobné služby	400

Zdroj: vlastné spracovanie podľa NBS (2008)

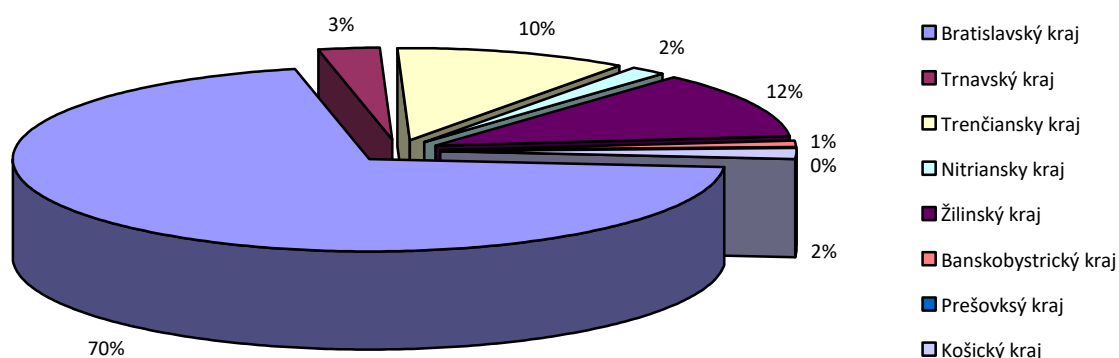
Z dôvodu rozsiahlosti grafu ho uvádzame v prílohách. (viď. Príloha D: Prílev priamych zahraničných investícií do jednotlivých sektorov ekonomiky)

Z hľadiska krajov, do ktorých investície smerujú, sme si zostavili tabuľku údajov a na jej podklade vypracovali grafické zobrazenie.

Tabuľka 5 Prílev zahraničných investícií podľa krajov Slovenskej republiky

Prílev priamych zahraničných investícií podľa krajov	Majetková účasť v mil. SKK
Bratislavský kraj	65 028
Trnavský kraj	2 642
Trenčiansky kraj	9 660
Nitriansky kraj	1 504
Žilinský kraj	10 925
Banskobystrický kraj	831
Prešovský kraj	132
Košický kraj	1 754

Zdroj: vlastné spracovanie podľa NBS (2008)

Obrázok 4 Prílev zahraničných investícií podľa krajov Slovenskej republiky

Zdroj: vlastné spracovanie podľa NBS (2008)

2.3.2 *Kia Motors Slovakia, s.r.o.*

Spoločnosť Kia Motors Corporation sa rozhodla investovať na slovenskom trhu na základe neustále narastajúceho trhového podielu v Európe a dňa 18.03.2004 došlo k oficiálnemu schváleniu výstavby prvého európskeho automobilového závodu Kia na Slovensku.

Závod sa rozprestiera na celkovej rozlohe 166 hektárov, z čoho zastavaná plocha predstavuje 16,3 hektárov.

Investícia tejto spoločnosti je vo výške 1 miliarda EUR a so súčasným stavom zamestnancov v počte 32 500 dosahuje ročné výnosy približne 16 miliárd USD. Jej prínos spočíva najmä v rozvoji miestnych ekonomík a poskytovaní hodnotných technológií a pracovných príležitostí.

2.3.3 *Peugeot Citroen Trnava, s.r.o.*

Firma vystupuje pod sloganom „Jedna spoločnosť, dve značky“. Je druhým najväčším výrobcom automobilov v Európe so 14,3 % podielom na rozvíjajúcom sa trhu. Môže sa pochváliť počtom 3 390 000 predaných vozidiel za minulý rok, čo predstavuje 5,4 % podiel na svetovom trhu.

Spoločnosť má zastúpenie vo viac ako 150 krajinách sveta. Približne 30,4 % z celkového objemu predaja je realizovaných mimo krajín západnej Európy.

Čistý zisk spoločnosti sa v minulom roku pohyboval okolo sumy 1 miliarda EUR. Firma zamestnáva 208 500 zamestnancov vo všetkých strediskách vo svete.

2.3.4 *Samsung Electronics Slovakia, s.r.o.*

Firma Samsung Electronics Slovakia, s.r.o. začala svoje pôsobenie na slovenskom trhu v roku 2002. Aktivity spoločnosti sú zamerané na výrobu LCD a plazmových televízorov a monitorov, satelitných prijímačov, výrobu DVD rekordérov, domácich kín a prehrávačov s technológiou Blu-ray.

Samsung sídliaci v Galante poskytuje prácu vyše 4 000 pracovníkom. Každoročne rastúci objem tržieb a výroby radí Samsung ku kľúčovým hráčom slovenského ekonomického vývoja. Len niekoľko rokov po otvorení prevádzky v Galante sa tento výrobný závod začlenil k najväčším európskym závodom spoločnosti Samsung.

Od začatia realizácie výrobného procesu galantský závod vyprodukoval vyše 30 miliónov výrobkov a vytvoril investíciu v sume vyššej ako 200 miliónov EUR.

2.3.5 *US Steel Košice, s.r.o.*

Spoločnosť tvorí ziskovú integrovanú oceliarsku firmu lokalizovanú v Košiciach na východnom Slovensku. Predstavuje efektívne spojenie zručností slovenskej techniky so silným americkým manažmentom a skúsenosťami obchodu orientovanými na trh.

Organizácia je dcérskou spoločnosťou americkej firmy United States Steel Corporation. Na slovenskom trhu pôsobí od novembra roku 2000, kedy odkúpila celú výrobnú časť vtedajších Východoslovenských železiarní.

2.3.6 *Volkswagen Slovakia, s.r.o.*

Spoločnosť je celosvetovo zastúpená v jedenástich európskych krajinách, a to v Nemecku, Belgicku, Bosne a Hercegovine, Veľkej Británii, Taliansku, Poľsku, Portugalsku, Rusku, Slovenskej republike, Španielsku, Českej republike, Maďarsku a Ukrajine a v siedmich ekonomikách Afriky, Ameriky a Ázie, konkrétne v Mexiku, Brazílii, Argentíne, Číne, Indii, Južnej Afrike a Izraeli. Spolu vytvára 47 výrobných závodov.

Priemerná denná výroba automobilov vo všetkých závodoch predstavuje 21 500 automobilov. Spoločnosť produkuje automobily pre viac než 150 krajín. Koncern Volkswagen vyprodukoval za rok 2006 dokopy 5 600 000 automobilov, čo činí 8,4 % nárast oproti minulému roku.

2.3.7 *Počet zamestnancov a miera nezamestnanosti v regiónoch*

Miera nezamestnanosti je dôležitá ekonomická veličina každého hospodárstva. Vyjadruje, aké množstvo obyvateľstva schopného pracovať je bez zamestnania. Zahraniční investori svojimi investičnými projektmi čiastočne znižujú mieru evidovanej nezamestnanosti tým, že využívajú lacnú pracovnú silu Slovenska ako svojich pracovníkov. V nasledujúcej tabuľke uvádzame počet zamestnancov vyššie uvedených zahraničných investorov a evidovanú mieru nezamestnanosti v regióne, v ktorom majú svoje pôsobenie.

Tabuľka 6 Počet zamestnancov a miera nezamestnanosti v regiónoch Slovenskej republiky

Investor	Približný počet zamestnancov	Región	Miera nezamestnanosti v regióne
Kia Motors Slovakia, s.r.o.	2 700	Žilinský	5,14
Peugeot Citroen Trnava, s.r.o.	3 300	Trnavský	5,63
Samsung Electronics Slovakia, s.r.o.	3 000	Trnavský	5,63
U. S. Steel Košice, s.r.o.	14 000	Košický	9,39
Volkswagen Slovakia, s.r.o.	8 000	Bratislavský	4,3

Zdroj: vlastné spracovanie podľa informácií dostupných o jednotlivých spoločnostiach a podľa ŠÚ SR (2008)

2.4 SWOT analýza Slovenskej republiky

SWOT analýza odhaľuje silné a slabé stránky, príležitosti a hrozby krajiny. Vypovedá o strategickom postavení Slovenskej republiky k ostatným globalizujúcim sa krajinám sveta.

Silné stránky:

1. Od 1.mája 2004 je Slovensko členom Európskej únie, od 21.decembra 2007 je členom Schengenského priestoru. Od 1.januára 2009 je 16. členom Európskej menovej únie - Eurozóny. Prijatím eura sa zavŕšil proces integrácie do Európskej únie. Krátko po svojom vzniku v roku 1993 bolo Slovensko prijaté do OSN (Organizácia spojených národov), UNESCO (Organizácia OSN pre výchovu, vedu a kultúru), OECD (Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj), OBSE (Organizácia pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe), CERN

-
- (Európska organizácia pre jadrový výskum), WHO (Svetová zdravotnícka organizácia), INTERPOL (Medzinárodná policajná organizácia), NATO (Organizácia Severoatlantickej zmluvy),
2. výhodná poloha Slovenska, rozprestiera sa v strede Európy, hraničí s Českou republikou, Maďarskou republikou, Poľskou republikou, Ukrajinou a Rakúskom,
 3. dlhodobá tradícia v strojárskom priemysle,
 4. dobre vystavaná dodávateľská sieť a dobrá spolupráca medzi verejným a súkromným sektorom,
 5. ratingové hodnotenie Slovenskej republiky sa v súčasnej dobe nachádza na priaznivej úrovni, vývoj ekonomiky v krajine ovplyvnil najmä vstup do Európskej únie a následné splnenie konvergenčných kritérií pre prijatie do Európskej menovej únie,
 6. dynamický ekonomický rast prostredníctvom podpory rozvoja cestovného ruchu v krajine, stabilizácia makroprostredia a rast vzájomného vzťahu hospodárskej politiky a hospodárskej praxe,
 7. podobná história Slovenskej republiky s ostatnými okolitými vyspelými krajinami, čo umožňuje odstránenie kultúrnych a jazykových bariér,
 8. životné prostredie je na vysoko kvalitnej úrovni,
 9. vysoká miera vzdelanostnej štruktúry, predovšetkým na základnej a strednej úrovni,
 10. dostatočné množstvo voľnej a lacnej pracovnej sily,
 11. podpora zahraničných investorov zo strany štátu poskytovaním jednotlivých podporných programov a ostatných investičných stimulov.

Slabé stránky:

1. Nedostatok kvalifikovanej podpory, najmä v učňovskej práci,
2. slabá história inovácií,
3. malý alebo žiaden regionálny rozvoj,

4. nedokončené priemyselné parky a diaľnice, technický stav dopravnej infraštruktúry nevyhovuje požadovaným podmienkam na zabezpečenie strategickej polohy Slovenskej republiky,
5. rastúci podiel investormi stavaných investičných lúk na území Slovenskej republiky,
6. na Slovensku prevládajú vidiecke oblasti, čo predstavuje v porovnaní s ostatnými členskými krajinami Európskej únie veľmi výrazné percento,
7. pokles počtu zamestnancov v poľnohospodárstve, nakoľko táto oblasť musí riešiť mnoho problémov, najmä inovovanie zastaraných strojov a zariadení, nízku produktivitu práce a konkurencieschopnosť poľnohospodárskych výrobkov,
8. podpora vedy, výskumu a vývoja zo štátnych zdrojov je na nedostatočnom stupni, čo má za následok pokles kvalifikovaných zamestnancov a nepriaznivý stav technických prostriedkov,
9. vysoká miera nezamestnanosti,
10. kvalita vzdelávacích, ako aj zdravotných a sociálnych služieb je priamo úmerná kvalite a rozvojovému stupňu daného regiónu. Mnohé regióny majú slabé technologické zabezpečenie pre poskytovanie služieb na úrovni požadovanej zahraničným investorom,
11. závislosť Slovenskej republiky na importe strategických surovín, ktorá stále pretrváva.

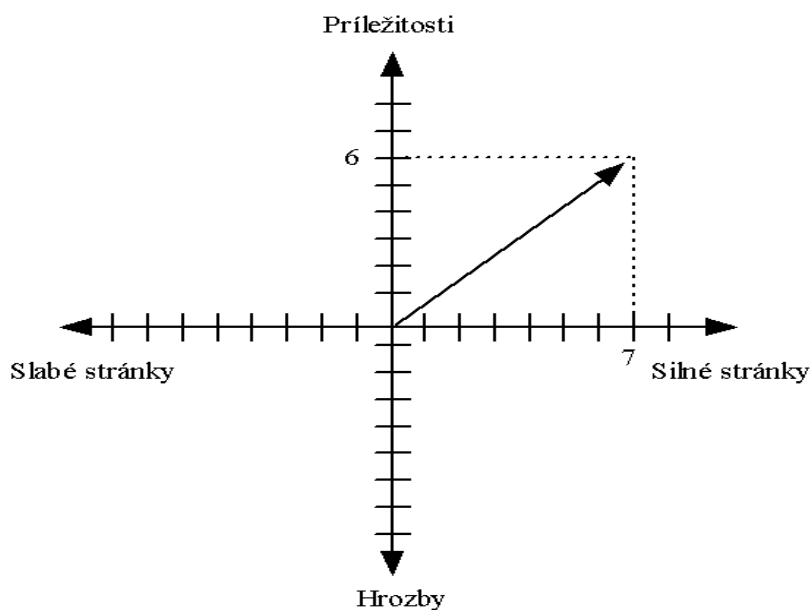
Príležitosti:

1. požiadavky spojené so vstupom Slovenskej republiky do Európskej únie predstavovali a niektoré aj predstavujú príležitosti, ktoré zahŕňajú procesy ako reštrukturalizácia priemyslu a poľnohospodárskej výroby, zavádzanie štandardov hygieny a iné,
2. širšie možnosti využívania modernej komunikačnej a informačnej technológie v každej oblasti súčasného života,
3. nepriame formy podpory vedy a výskumu z Európskej únie,
4. zhodnotenie prírodných zdrojov v krajine, ide predovšetkým o geotermálne a minerálne pramene.

Hrozby:

1. Narastajúci tlak vyvíjaný konkurenčným prostredím domáceho i svetového trhu,
2. odliv pracovnej sily za lepšie platenou a motivovanou prácou do zahraničia, často ide o vysokokvalifikovaných pracovníkov,
3. zvýšenie ekologického zaťažovania priestoru, najmä kvôli zaberaniu poľnohospodárskej úrodnej pôdy výstavbou ciest a priemyselných parkov,
4. s narastajúcim smerovaním zahraničným investícií do ekonomicky vyspelejších regiónov sa podporujú problémy zaostávania menej vyspelejších miest.

Po pridelení váh dôležitosti jednotlivým ukazovateľom SWOT analýzy sme zistili, že Slovenská republika sa nachádza v oblasti ofenzívnej stratégie. Ide o kvadrant silných stránok, ktorými disponuje a príležitostí, ktoré sa jej v priebehu vývoja naskytujú.

Obrázok 5 SWOT analýza Slovenskej republiky

Zdroj: vlastné spracovanie

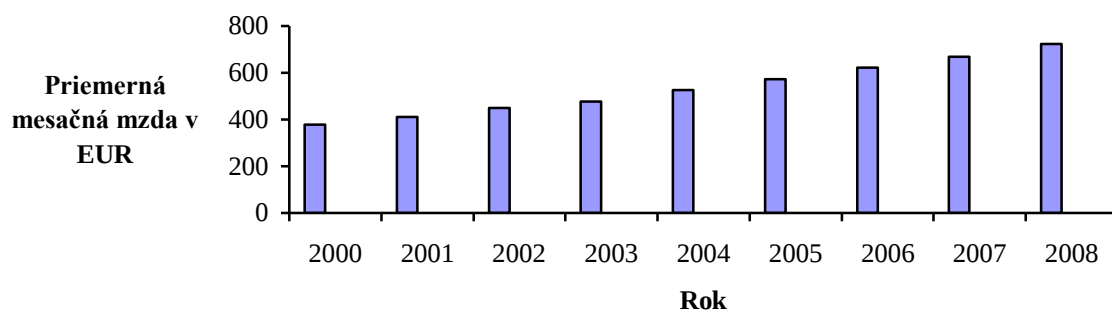
3 Návrhová časť

Vývoj priemernej mesačnej mzdy od roku 2000 ukazuje, že tento analyzovaný ukazovateľ stále rastie. To znamená, že sa zvyšujú mzdové náklady pre zahraničných investorov, avšak s porovnaním priemerných mesačných miezd krajín Európskej únie ide stále o získavanie lacnej pracovnej sily. V priebehu budúcich piatich až šiestich rokov sa predpokladá dosiahnutie miezd na úrovni ostatných vyspelých európskych ekonomík. Tým sa konkurencia Slovenskej republiky zvýši a zahraniční investori budú mať možnosť väčšieho výberu. Nasledujúca tabuľka a následné grafické zobrazenie zachytáva vývoj priemernej mesačnej mzdy na Slovensku od roku 2000.

Tabuľka 7 Vývoj priemernej mesačnej mzdy na Slovensku od roku 2000

Rok	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Priemerná mesačná mzda v SKK	11 430	12 365	13 511	14 365	15 825	17 274	18 761	20 146	21 782
Priemerná mesačná mzda v EUR	379,41	410,44	448,48	476,83	525,29	573,39	622,75	668,72	723,03

Zdroj: vlastné spracovanie podľa ŠÚ SR

Obrázok 6 Vývoj priemernej mesačnej mzdy na Slovensku od roku 2000

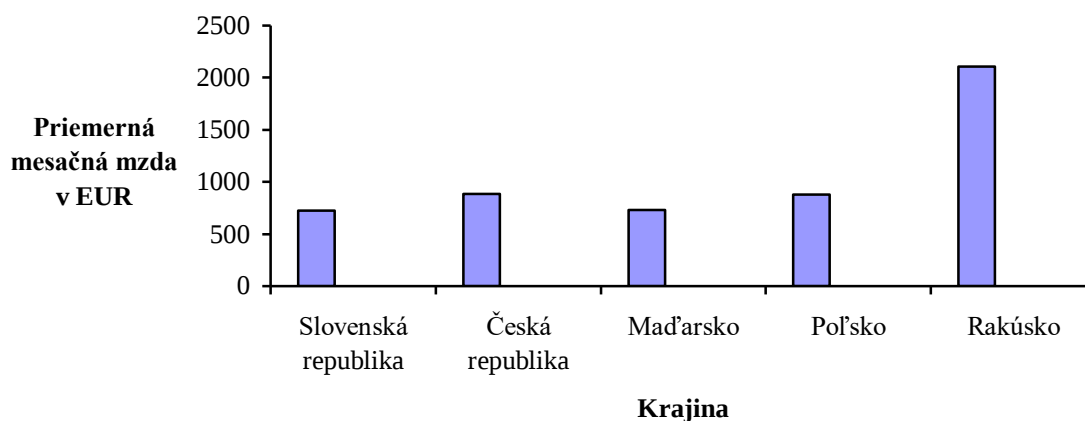
Zdroj: vlastné spracovanie podľa ŠÚ SR

Ak chceme porovnávať Slovenskú republiku s ostatnými krajinami Európskej únie, je nutné poznať aspoň vývoj základných ekonomických ukazovateľov susedných štátov. Konkrétne hovoríme o priemernej mesačnej mzde, a teda je nevyhnutné pre lepšiu prehľadnosť zostaviť tabuľku so zistenými údajmi.

Tabuľka 8 Priemerná mesačná mzda vo vybraných členských štátoch Európskej únie za rok 2008

Krajina	Slovenská republika	Česká republika	Maďarsko	Poľsko	Rakúsko
Priemerná mesačná mzda v SKK	21 782	26 626	21 951,91	26 541	63 445
Priemerná mesačná mzda v EUR	723,03	883,82	728,67	881	2 106

Zdroj: vlastné spracovanie podľa Eurostat a vlastných výpočtov (2008)

Obrázok 7 Priemerná mesačná mzda vo vybraných členských štátoch Európskej únie za rok 2008

Zdroj: vlastné spracovanie podľa Eurostat a vlastných výpočtov (2008)

Investičné výhody sa s časom menia. Spôsobujú to rozhodnutia vlády, ktoré neustále upravujú zákony spojené s úľavami poskytovanými zahraničným investorom. Legislatíva Slovenskej republiky má mnoho nevýhod, ktoré odrádzajú zahraničných investorov od vstupu na slovenský trh. Ide predovšetkým o veľké množstvo zákonov, ktoré je nutné naštudovať pred začatím podnikania, často sú v nezrozumiteľnej alebo veľmi ťažko zrozumiteľnej forme a neustále sa upravujú, dopĺňajú a menia.

V súčasnom svete prevláda najmä vývoj moderných komunikačných a informačných technológií. Slovenská republika by sa mala snažiť o zvýšené investovanie do oblasti rozvoja vedy a výskumu. Tým by si udržala konkurenčné postavenie na trhu a stala by sa atraktívnejšou pre prílev nových zahraničných investícií. Negatívnym faktorom zohrávajúcim podstatnú rolu je nedostatok financií na zabezpečenie takýchto nákladných investícií. Štátny rozpočet má limitované finančné prostriedky, ktoré sú prevažne sústredené do iných sfér. Aj keď má Slovensko ako členská krajina Európskej únie možnosť čerpať zdroje zo štrukturálnych fondov, stále je to minimálne množstvo na podporu vedy a výskumu.

Motivačným faktorom vplývajúcim na zahraničných investorov je poskytnutie konkurenčných výhod formou odpisov, ciel, záruk za úvery, úhrady úrokov a časovo viazaného oslobodenia od dane. Ide o vhodné ekonomické nástroje, ktoré by mal štát využívať, avšak s prihliadnutím na vývoj hospodárstva v krajine. Ak je vývoj ekonomiky pozitívny, vláda môže investorom poskytnúť väčšie množstvo úľav, naopak, ak je vývoj ekonomiky negatívny, je nutné uskutočniť príslušné opatrenia na jeho zlepšenie.

Odpisy ako motivačný faktor sú veľmi podstatným ukazovateľom, pretože poznáme formy odpisovania, ktoré umožňujú spoločnostiam odpísať viac ako bola vstupná cena majetku.

Ide konkrétne o holandskú metódu odpisovania, ktorá umožňuje zvýšenie ročných odpisov o investičnú prirážku, najčastejšie ide o 4 % vstupnej ceny majetku. Ide o zdroje, ktoré spravidla financujú rozvojové potreby spoločností. U nás sa tieto odpisové metódy nevyužívajú.

Priame zahraničné investície sú javom, ktorý sprevádza slobodný, globalizujúci sa svetový trh. Ak sa ich realizácia uskutočňuje v takomto prostredí, dá sa povedať, že sú ziskom pre všetky zúčastnené subjekty. V súčasnosti to však neplatí, pretože len veľmi ťažko sa hľadá skutočne slobodný trh. Narúša ho mnoho faktorov. Medzi najvýraznejšie

sa zaraďuje hospodárska politika štátu. Je nutné vyjednať investíciu tak, aby nebol investor vo veľkej miere zvýhodnený pred domácimi podnikmi.

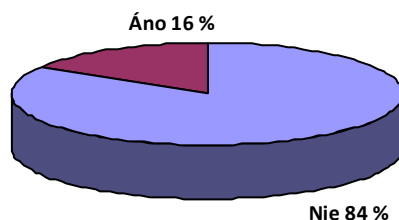
Štát by nemal zabúdať na domáce subjekty, ktoré je taktiež potrebné podporovať a rozvíjať, aby nedošlo k narušeniu trhových podmienok. Domáce podniky dosahujú zisk nepriamo formou transferu technológií, skúseností a poznatkov, a teda vstupom zahraničného investora.

Prevláda trend, že priame zahraničné investície smerujú prevažne do miest s vyspelejšou ekonomikou, čo na druhej strane znižuje vývoj menej rozvinutejších regiónov. Štát by mal zaviesť politiku, ktorou by podporil podnikateľské aktivity v ekonomicky slabších oblastiach, ktoré sú charakteristické vysokou mierou nezamestnanosti.

Je známym faktom, že zahraniční investori prispievajú k rozšíreniu kvalifikácie zamestnancov, avšak táto skutočnosť je otázna, nakoľko zručnosti, ktoré pracovníci nadobúdajú, sú často na jednoduchej úrovni a nepredstavujú pre nich prínos v ďalšom zamestnaní. Ide napríklad o obsluhu technologického zariadenia.

Očakáva sa, že prílev zahraničných investícií prispeje k zlepšeniu infraštruktúry. Dá sa však povedať, že väčšina investícií smeruje do regiónov, kde je infraštruktúra už prevažne na vysokej úrovni.

Podľa prieskumu medzi francúzskymi, nemeckými a rakúskymi investormi sa dospelo k odpovedi na otázku, či by investovali na inom mieste ako na Slovensku, ak by si mohli vybrať ešte raz. Odpovede boli kladné aj záporné. Grafické vyjadrenie odpovedí je nasledovné:

Obrázok 8 Pomer odpovedí nemeckých, rakúskych a francúzskych investorov na otázku, či by investovali v iných krajinách ako na Slovensku, ak by mali možnosť výberu v súčasnosti

Zdroj: vlastné spracovanie podľa Slovensko- nemeckej obchodnej a priemyselnej komory (2009)

Aj keď mnoho investorov svoje rozhodnutie vstúpiť na slovenský trh neľutuje, sú aj takí, ktorí by investičné projekty radšej umiestnili do konkurenčných štátov.

Slovenská vláda by sa mala snažiť vyriešiť tri najsúrnejšie problémy, a to zlepšiť vymożiteľnosť práva, podporiť zníženia daní a odvodov a uskutočniť reformu systému vzdelávania.

Záver

Bakalárska práca sa zaoberala priamymi zahraničnými investíciami a ich vplyvom na ekonomiku Slovenskej republiky. Je rozdelená na tri kľúčové kapitoly.

Teoretické poznatky sú základom pre kvalitné spracovanie témy bakalárskej práce. Vychádzajú z mnohých prameňov, ktoré predstavujú podklad pre pochopenie a následné využívanie v analytickej časti práce. Zdroje majú knižnú alebo internetovú podobu. Sú napísané v slovenskom alebo anglickom jazyku a týkajú sa predovšetkým zahraničných investícií a pojmov s nimi súvisiacich. Keďže metodologických poznatkov v oblasti investícií je nespočetne veľa, sú vybrané len tie najdôležitejšie.

Analytická kapitola predstavuje najrozsiahlejšiu časť bakalárskej práce. Zahraničné investície sú široký pojem, ktorý sa stále vyvíja a dopĺňa o nové poznatky. Mnoho analýz a prieskumov ukazuje, že v súčasnosti sú zahraničné investície predovšetkým prínosom pre hospodárstvo danej krajiny, no pohľad skúsených ekonómov a odborníkov v danej problematike odhaľuje aj negatívne dopady. Ide najmä o odsúvanie malých a stredných podnikateľov a uprednostňovanie zahraničných investorov.

Zahraniční investori vstupujú na slovenský trh z niekoľkých dôvodov, ktoré im umožňujú efektívne realizovať svoje investičné projekty. Lacná pracovná sila, nízke daňové a odvodové zaťaženie, rozličné úľavy a podpory zo strany štátu a mnohé ďalšie predstavujú konkurenčne výhodné faktory Slovenskej republiky v porovnaní s ostatnými členskými krajinami Európskej únie.

Na druhej strane je nutné podotknúť, že tak, ako nič nie je ideálne, tak ani podmienky vstupu a investovania na Slovensku nie sú pozitívne orientované. Investor, ktorý orientuje svoje výrobné technológie a procesy do slovenských regiónov, sa často stretáva s problémami, medzi ktoré sa v prvom rade zaraďuje zdĺhavý proces vybavovania dokumentov a rôznych administratívnych záležitostí. Legislatívna úprava právnych noriem v Slovenskej republike sa často mení, upravuje a dopĺňa o rôzne dodatky, pri ktorých je vo veľkej miere zabezpečená len malá informovanosť. Zákony sú v nezrozumiteľnej podobe, je ich veľa, a preto sú časovo náročné na preštudovanie.

K ďalším nevýhodám vstupu pre zahraničných investorov patrí aj to, že ich smerovanie je najmä do regiónov s vyspelejšími ekonomickými podmienkami, pretože

slabšie rozvinuté oblasti majú nedostatočne vybudovanú infraštruktúru, a teda podmienky vstupu sú dosť komplikované a nákladné.

Na základe grafov a tabuliek sa dosahuje prehľadná forma údajov. Hodnoty ekonomických ukazovateľov sú čerpané zo Štatistického úradu Slovenskej republiky, ktorý poskytuje reálne, aktualizované a dôveryhodné informácie. K ostatným prameňom, ktoré sa použili na získanie potrebných faktov, patrí aj Národná banka Slovenskej republiky, ministerstvá Slovenskej republiky, Štatistický úrad Európskeho spoločenstva Eurostat a mnohé ďalšie, ktoré sú uvedené v zozname použitej literatúry.

Analýza sa sústreďuje aj na prílev zahraničných investícií na Slovensko z hľadiska jednotlivých sektorov a krajov. Je viditeľné, že najviac investícií prúdi do výroby a rozvodu elektriny, plynu a vody. Orientujú sa v prevažnej väčšine do Bratislavského kraja, kde je najvyššia životná úroveň, najlepšia infraštruktúra a najvýhodnejšie podmienky pre umiestnenie investičných projektov.

Vo vybraných spoločnostiach, konkrétne v Kia Motors Slovakia, s.r.o., Peugeot Citroen Trnava, s.r.o., Samsung Electronics Slovakia, s.r.o., US Steel Košice, s.r.o. a Volkswagen Slovakia, s.r.o., sa načrtáva jednoduchá a stručná charakteristika týchto firiem. Zameriava sa na určenie čo najpresnejšieho počtu pracovníkov, ktorí sú zamestnaní v jednotlivých organizáciách a na ročnú výšku obratu, ktorú spoločnosť dosahuje. K dôležitým údajom patrí aj výška investície, ktorú tieto firmy na Slovensko vložili a miesto ich pôsobenia.

O miere nezamestnanosti v jednotlivých regiónoch, v ktorých sa tieto závody nachádzajú, a o počte zamestnancov v závodoch vypovedá tabuľka zostavená podľa údajov získaných zo Štatistického úradu Slovenskej republiky a z internetových stránok jednotlivých spoločností.

Pre lepšie pochopenie kladov a záporov Slovenskej republiky je zostavená SWOT analýza krajiny. Vymedzuje silné stránky, slabé stránky, príležitosti a hrozby, ktorým je pridelená rôzna úroveň dôležitosti. Grafické vyjadrenie SWOT analýzy radí Slovenskú republiku k ofenzívnej stratégii, čo znamená, že tento štát má možnosť napredovať, rozvíjať sa a dosahovať vyššie konkurenčné postavenie, ak bude efektívne využívať príležitosti, ktoré sa mu na trhu naskytujú a ak bude zlepšovať a inovovať silné a slabé stránky.

Posledná kapitola je venovaná návrhovej časti, v ktorej sa poskytujú návrhy a prípadné riešenia jednotlivých problémov. Predpokladá sa, že v priebehu

nasledujúcich piatich až šiestich rokov sa priemerná mesačná mzda Slovenskej republiky dostane na úroveň ostatných vyspelých ekonomík Európskej únie. Dôjde k situácii, kedy sa Slovensko pre zahraničných investorov stane menej výhodným.

V súčasnosti má Slovensko jednu z najnižších priemerných mesačných miezd spomedzi štátov európskeho spoločenstva. Na porovnanie sme uviedli len priemerné mesačné mzdy štyroch okolitých štátov. Najvyššie hodnoty sú priradené Rakúsku, najnižšie, naopak, Slovensku.

Návrhom na zlepšenie súčasnej situácie je podpora vývoja hi-tech technológií, ktoré sú hnacím motorom dnešného sveta. Inovačný proces je neodmysliteľnou časťou, ktorú by sa mal štát snažiť rozvíjať.

Prínos bakalárskej práce spočíva v získaní poznatkov a vedomostí týkajúcich sa priamych zahraničných investícií, ktoré sú neoddeliteľnou súčasťou každodenného života. Mnoho analýz a použitých metód je podkladom pre ich ďalšie využitie v praxi. Prínosom sú aj informácie o podmienkach vstupu zahraničných investorov na Slovensko a ich následným ovplyvňovaním domácich ekonomických a ostatných subjektov. Keďže Slovenská republika disponuje veľkým množstvom subdodávateľov, vie ich využiť vo svoj prospech, avšak je nutné stanoviť správne manažérske a ekonomické postavenie firmy.

Zoznam použitej literatúry

- [1] BALKO, L.: *Zahraničné investície: šláger súčasnosti*. Bratislava: Ing. Miroslav Mračko – EPOS, 2004. 303 s. ISBN 80-8057-615-7
- [2] BARÁNIK, M. – FARKAŠOVSKÁ, M.: *Národohospodárska politika. Teória a prax*. Trenčín – Košice: Interaudit, 2005. 372 s. ISBN 80-8075-063-7
- [3] BECKER, G.: *Economic Theory*. 2. rozšírené vydanie. New Jersey: Transaction Publishers, 2007. 241 s. ISBN 02-0230-980-0
- [4] BEŇOVÁ, E.: *Financie a mena*. Bratislava: IURA Edition, 2007. 392 s. ISBN 80-8078-031-5
- [5] DUNNING, J. H.: *Globalization, Trade and Foreign Direct Investments*. Pergamon: Elsevier Science, 1998. 372 s. ISBN 00-8043-369-3
- [6] GRZNÁR, M.: *Firemné plánovanie*. 1. vydanie. Bratislava: Ekonóm, 1998. 170 s. ISBN 80-225-0976-0
- [7] KENNETH, A. F.: *Foreign Direct Investment*. Chicago: University of Chicago Press, 1993. 297 s. ISBN 02-2626-621-4
- [8] KOTLER, P.: *Marketing Management*. 10. rozšírené vydanie. Praha: Grada Publishing, 2001. 719 s. ISBN 80-247-0016-6
- [9] LISÝ, J. a kolektív: *Ekonomia v novej ekonomike*. Bratislava: Edícia Ekonomia, 2005. 622 s. ISBN 80-8078-063-3
- [10] MORAN, T.H.: *Does foreign direct investment promote development?* Washington: Institute for international economics, 2005. 411 s. ISBN 0-88132-381-0
- [11] NBS: Štatistika platobnej bilancie [cit. 2009-05-09]. Dostupné na internete: [http://www.nbs.sk/sk/statisticke-udaje/statistika-platobnej-bilancie/priame-zahranicne-investicie]
- [12] PROFESIA: Minimálna mzda [cit. 2009-05-09]. Dostupné na internete: [http://www.profesia.sk/cms/informacie-z-trhu-prace/pracujem/mzdy/minimalna-mzda/40475]
- [13] SNOBK: Prieskum verejnej mienky 2009 medzi nemeckými, rakúskymi a francúzskymi investormi na Slovensku [cit. 2009-05-09]. Dostupné na internete: [www.dsihk.sk/sk/ahk-slowakei/]

-
- [14] SORNARAJAH, M.: *The International Law on Foreign Investment*. Druhá edícia. Cambridge: Cambridge University Press, 2004. 552 s. ISBN 05-2154-556-0
- [15] ŠÚ SR: Hrubý domáci produkt [cit. 2009-05-09]. Dostupné na internete: [<http://portal.statistics.sk/showdoc.do?docid=172>]
- [16] ŠÚ SR: Nezamestnanosť [cit. 2009-05-09]. Dostupné na internete: [<http://portal.statistics.sk/showdoc.do?docid=184>]
- [17] ŠÚ SR: Priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva SR [cit. 2009-05-09]. Dostupné na internete: [<http://portal.statistics.sk/showdoc.do?docid=4>]
- [18] VLACHYNSKÝ, K. a kol.: *Podnikové financie*. Bratislava: Iura Edition, 2006. 482 s. ISBN 80-8078-029-3
- [19] WHITE, C.: *Risk and Foreign Direct Investment*. Hampshire: Palgrave Macmillian, 2006. 308 s. ISBN 14-0394-564-0
- [20] World Investment Report 2004: *The Shift Towards Services*. UNCTAD 2004.

Zoznam obrázkov

Obrázok 1 Vývoj miery nezamestnanosti na Slovensku od roku 2004	22
Obrázok 2 Vývoj HDP na Slovensku od roku 2004	23
Obrázok 3 Vývoj minimálnej mesačnej mzdy na Slovensku od roku 2004	26
Obrázok 4 Prílev zahraničných investícií podľa krajov Slovenskej republiky.....	31
Obrázok 5 SWOT analýza Slovenskej republiky	37
Obrázok 6 Vývoj priemernej mesačnej mzdy na Slovensku od roku 2000.....	38
Obrázok 7 Priemerná mesačná mzda vo vybraných členských štátoch Európskej únie za rok 2008.....	39
Obrázok 8 Pomer odpovedí nemeckých, rakúskych a francúzskych investorov na otázku, či by investovali v iných krajinách ako na Slovensku, ak by mali možnosť výberu v súčasnosti.....	41

Zoznam tabuliek

Tabuľka 1 Vývoj miery nezamestnanosti na Slovensku od roku 2004	22
Tabuľka 2 Vývoj HDP na Slovensku od roku 2004	23
Tabuľka 3 Vývoj minimálnej mesačnej mzdy na Slovensku od roku 2004	26
Tabuľka 4 Prílev zahraničných investícií do jednotlivých sektorov ekonomiky	30
Tabuľka 5 Prílev zahraničných investícií podľa krajov Slovenskej republiky	31
Tabuľka 6 Počet zamestnancov a miera nezamestnanosti v regiónoch Slovenskej republiky	34
Tabuľka 7 Vývoj priemernej mesačnej mzdy na Slovensku od roku 2000	38
Tabuľka 8 Priemerná mesačná mzda vo vybraných členských štátoch Európskej únie za rok 2008.....	39

Zoznam symbolov a skratiek

DPH	daň z pridanej hodnoty
EUR	euro
HDP	hrubý domáci produkt
NBS	Národná banka Slovenska
SKK	slovenská koruna
ŠÚ SR	Štatistický úrad Slovenskej republiky
USD	americký dolár

Slovník termínov

Daňový štít je odpočítanie úrokov ako fixného nákladu, ktorý znižuje zisk ako základ pre výpočet dane.

Know-how je súbor skúseností, znalostí a kľúčových informácií podniku týkajúcich sa uplatňovania novších metód, postupov a techniky.

Pomoc de minimis predstavuje pomoc, ktorá počas troch po sebe nasledujúcich kalendárnych rokov neprekročí súhrnne v prepočte 100 000 EUR pre jedného podnikateľa.

Race to the Bottom, teda tzv. „preteky ku dnu“, hovorí o tom, že každá krajina sa snaží pritiahnuť čo najviac zahraničných investícií.

Schengenský priestor predstavuje územie prevažnej časti Európy a zámorských území, v ktorom funguje voľný pohyb tovaru a osôb.

SWOT analýza kompletizuje a zoradzuje vnútorné silné a slabé stránky podniku, jeho vonkajšie príležitosti a hrozby podľa dôležitosti.

Tantiéma je finančná odmena členov predstavenstva obchodnej spoločnosti vyplácaná z čistého zisku.

Zoznam príloh

- Príloha A: CD médium – bakalárska práca v elektronickej podobe, prílohy v elektronickej podobe.
- Príloha B: Odlev priamych zahraničných investícií zo Slovenskej republiky do zahraničia.
- Príloha C: Prílev priamych zahraničných investícií do Slovenskej republiky.
- Príloha D: Prílev zahraničných investícií do jednotlivých sektorov slovenskej ekonomiky.

Prílohy

Príloha A: CD médium – bakalárska práca v elektronickej podobe, prílohy v elektronickej podobe.

Príloha B: Odlev priamych zahraničných investícií zo Slovenskej republiky do zahraničia.

Kód		Majetková účasť (v mil. SKK)	
		2007	2006
	SPOLU	5 963	9 412
	Podniková sféra	5 963	9 354
	Banková sféra	0	58
	Členenie podľa krajiny investovania	5 963	9 412
	<i>z toho</i>		
LU	Luxembursko	0	7 139
NL	Holandsko	0	-50
AT	Rakúsko	3 951	112
CZ	Česko	979	855
RU	Rusko	738	544
PL	Poľsko	263	138
BA	Bosna a Hercegovina	36	0
HU	Maďarsko	24	0
GB	Spojené kráľovstvo	12	244
UA	Ukrajina	-63	309
CY	Cyprus	-263	444
	Členenie podľa odvetvového smerovania	5 963	9 412
A	Poľnohospodárstvo, poľovníctvo a lesníctvo	0	-1
B	Rybolov, chov rýb	0	0
C	Ťažba nerastných surovín	2	426
D	Priemyselná výroba	693	583
E	Výroba a rozvod elektriny, plynu a vody	13	3

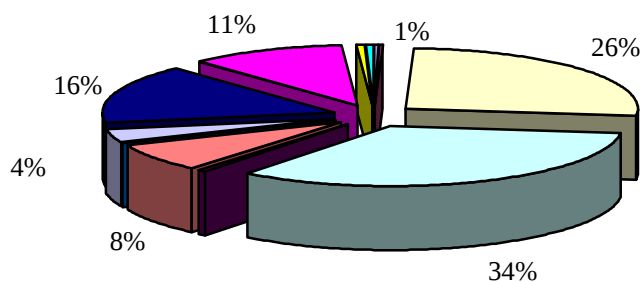
F	Stavebníctvo	24	190
G	Veľkoobchod, maloobchod, oprava motorových vozidiel, motocyklov a spotrebného tovaru	-314	-1 638
H	Hotely a reštaurácie	0	0
I	Doprava, skladovanie, pošty a telekomunikácie	100	234
J	Finančné sprostredkovanie	790	4 656
K	Nehnuteľnosti, prenájom a obchodné činnosti	4 524	4 425
L	Verejná správa a obrana, povinné sociálne zabezpečenie	0	560
M	Školstvo	0	0
N	Zdravotníctvo a sociálna pomoc	0	0
O	Ostatné spoločenské, sociálne a osobné služby	131	-26
P	Činnosti domácnosti	0	0
Q	Exteritoriálne organizácie a združenia	0	0
	Členenie podľa krajov	5 963	9 412
100	Bratislavský kraj	5 861	7 766
200	Trnavský kraj	236	434
300	Trenčiansky kraj	-197	465
400	Nitriansky kraj	198	132
500	Žilinský kraj	3	68
600	Banskobystrický kraj	3	503
700	Prešovský kraj	29	35
800	Košický kraj	-170	8

Príloha C: Prílev priamych zahraničných investícií do Slovenskej republiky.

Kód		Majetková účasť (v mil. SKK)	
		2007	2006
	SPOLU	27 359	64 287
	Podniková sféra	17 393	64 742
	Banková sféra	9 966	-456
	Členenie podľa krajiny investovania	27 359	64 287
	<i>z toho</i>		
AT	Rakúsko	8 820	8 840
CY	Cyprus	5 232	2 985
CZ	Česko	4 857	1 272
NL	Holandsko	4 042	665
KR	Kórejská republika (Južná Kórea)	2 772	8 126
DE	Nemecko	2 618	5 078
FR	Francúzsko	1 247	395
DK	Dánsko	314	323
BE	Belgicko	255	52
HU	Maďarsko	148	439
US	Spojené štáty americké	-917	1 369
IT	Taliansko	-1 900	31 740
SE	Švédsko	0	1 179
LU	Luxembursko	0	658
NO	Nórsko	0	285
CH	Švajčiarsko	0	485
	Členenie podľa odvetvového smerovania	27 359	64 287
A	Poľnohospodárstvo, poľovníctvo a lesníctvo	22	188
B	Rybolov, chov rýb	0	0

C	Ťažba nerastných surovín	68	265
D	Priemyselná výroba	7 028	17 179
E	Výroba a rozvod elektriny, plynu a vody	-133	31 000
F	Stavebníctvo	-64	347
G	Veľkoobchod, maloobchod, oprava motorových vozidiel, motocyklov a spotrebného tovaru	2 877	4 039
H	Hotely a reštaurácie	-7	61
I	Doprava, skladovanie, pošty a telekomunikácie	120	3 313
J	Finančné sprostredkovanie	9 783	4 515
K	Nehnutelnosti, prenájom a obchodné činnosti	7 207	2 829
L	Verejná správa a obrana, povinné sociálne zabezpečenie	189	421
M	Školstvo	0	0
N	Zdravotníctvo a sociálna pomoc	0	0
O	Ostatné spoločenské, sociálne a osobné služby	269	131
P	Činnosti domácnosti	0	0
Q	Exteritoriálne organizácie a združenia	0	0
	Členenie podľa krajov	27 359	64 287
100	Bratislavský kraj	18 529	46 499
200	Trnavský kraj	632	2 010
300	Trenčiansky kraj	6 412	3 248
400	Nitriansky kraj	425	1 079
500	Žilinský kraj	3 015	7 910
600	Banskobystrický kraj	-787	1 618
700	Prešovský kraj	-1 499	800
800	Košický kraj	632	1 122

Príloha D: Prílev priamych zahraničných investícií do jednotlivých sektorov ekonomiky.

- Poľnohospodárstvo, poľovníctvo a lesníctvo
- Ťažba nerastných surovín
- Priemyselná výroba
- Výroba a rozvod elektriny, plynu a vody
- Stavebníctvo
- Veľkoobchod, maloobchod, oprava motorových vozidiel, motocyklov a spotrebného tovaru
- Hotely a reštaurácie
- Doprava, skladovanie, pošty a telekomunikácie
- Finančné sprostredkovanie
- Nehnuteľnosti, prenájom a obchodné činnosti
- Verejná správa a obrana, povinné sociálne zabezpečenie
- Ostatné spoločenské, sociálne a osobné služby

Zdroj: vlastné spracovanie podľa NBS